

Informatīvais ziņojums par Latvijas dalību OECD laika periodā no 2024. gada jūlija līdz 2025. gada jūlijam

I PAMATOJUMS

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2024. gada 12. novembra sēdes protokollēmuma “Informatīvais ziņojums par Latvijas dalību OECD laika periodā no 2023. gada jūlija līdz 2024. gada jūlijam (prot. Nr. 48, 30.§) 2. punktu, Ārlietu ministrija sadarbībā ar iesaistītajām valsts pārvaldes iestādēm ir sagatavojusi informatīvo ziņojumu par Latvijas dalību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (*Organization for Economic Co-operation and Development*, turpmāk – OECD) laika periodā no 2024. gada jūlija līdz 2025. gada jūlijam.

II Ievads

Arvien pieaugošo ģeopolitisko izaicinājumu laikā OECD turpina būt līdzīgi domājošu valstu kopiena ar spējām un atbildību sniegt pienesumu globālās ekonomiskās un politiskās sadarbības veidošanai, balstoties uz organizācijas vērtībām – indivīda brīvība, demokrātija, likuma vara un liberāla un atvērta tirgus ekonomika, kas veido pamatu ilgtspējīgai, iekļaujošai un labklājīgai sabiedrībai. OECD vēlas noturēt un spēcīnāt pozīcijas kā iekļaujošs daudzpusējs spēlētājs globālās pārvaldības arhitektūrā, demonstrējot savu pievienoto vērtību uz pierādījumiem balstītā analīzē un rīcībpolitikas ieteikumiem. Tāpat pastāvīgi OECD dienaskārtībā ir organizācijas centieni stiprināt sadarbību ar ANO, kā arī arvien jaunu ceļu un tiltu meklēšana sadarbībai ar trešajām valstīm.

OECD nozīmīgākie darba virzieni turpina būt spēcīgas, ilgtspējīgas, noturīgas, iekļaujošas ekonomiskās izaugsmes sekmēšana; līderība klimata jomā; digitālās transformācijas iespēju izmantošana, vienlaikus pārvaldot riskus un izaicinājumus; labi funkcionējošu globālo tirgu un uz noteikumiem balstītas tirdzniecības sistēmas sekmēšana; globālā sadarbība, sekmējot OECD standartu un politikas izplatību.

Pārskata periodā Latvija veiksmīgi sadarbojās ar OECD gan divpusējo projektu jomā, gan piedaloties OECD apskatos, pētījumos un politikas iniciatīvu projektos. Latvijas valsts pārvaldes eksperti ne tikai seko jaunākajām rīcībpolitikas tendencēm OECD dalībvalstīs, bet arī piedalās labās prakses un rekomendāciju izstrādē konkrētu politikas programmu īstenošanai, darbojas atsevišķu OECD komiteju un darba grupu vadībā, kā arī veic citu valstu salīdzinošos izvērtējumus.

Īstenojot izvirzīto mērķi, 2025. gada 19. martā Latvija kļuva par OECD Attīstības palīdzības komitejas (DAC) dalībvalsti. Dalība DAC ļauj ciešā sadarbībā ar lielākajiem attīstības sadarbības donoriem diskutēt un pieņemt lēmumus par starptautiskajiem standartiem attīstības sadarbības jomā, dalīties ar Latvijas pieredzi, kā arī sniedz nozīmīgu platformu Latvijas politisko prioritāšu īstenošanai, tostarp atbalstot Ukrainu un citas ES Austrumu partnerības valstis starptautiskā līmenī, veidojot jaunas partnerības un efektīvāku attīstības sadarbības politikas sistēmu.

III OECD divpusējie projekti ar Latviju

Izglītība

2024. gadā Latvija, Grieķija, Čehija, Igaunija, Lietuva, Nīderlande un Beļģija sadarbībā ar EK Kopīgās pētniecības centru (JRC) un OECD, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu (TSI), noslēdza projektu “Zināšanās balstītas rīcībpolitikas kapacitātes celšana pārvaldībā un publiskajā pārvaldē postpandēmijas Eiropā” (*Building capacity for evidence-informed policymaking in governance and public administration in a post-pandemic Europe*). No Latvijas projektā piedalījās Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) un Valsts kanceleja (VK). Projekta mērķis bija veicināt pierādījumos balstītas rīcībpolitikas (EIPM¹) ieviešanu, attīstot gan politikas veidotāju spējas integrēt zinātnisku informāciju politikas veidošanas procesā, gan zinātnieku spēju šādu informāciju politikas veidotājiem piedāvāt. OECD galvenā aktivitāte projektā bija Latvijas esošās *science-for-policy* sistēmas analīze (*diagnostic report*), vajadzību identificēšana (*needs assessment*) un ceļa kartes ar ieteikumiem EIPM pilnveidošanai (*roadmap*). Projekta norises laikā OECD eksperti veica aptauju valsts pārvaldes iestādēs – IZM, EM, LM, VARAM, VM, KEM un ZM, kā arī zinātniskajās institūcijās. Balstoties uz interviju rezultātiem un dokumentu analīzi, 2023. gada novembrī OECD sagatavoja analītisko ziņojumu par EIPM situāciju Latvijā projekta sākumā. 2023. gada novembrī IZM norisinājās četras tematiskas fokusa grupas diskusijas, lai apspriestu dažādus EIPM aspektus ar saistīto nozaru pārstāvjiem par šādām tēmām: 1) Zaļā pārveide, klimats un enerģētika, 2) Digitālā transformācija un dati, 3) Cilvēkkapitāls un prasmju attīstība un 4) Ekspertīze politikas veidošanai (analītiskā kapacitāte). Projekta ietvaros notika arī treneru ‘*train-the-trainer*’ formāta mācības. 2023. gada jūnijā un septembrī aizvadītas mācības ar pētniekiem, kuri pēc tam piedalījās arī cilvēkkapitāla fokusa grupas diskusijās. 2024. gada janvārī un martā norisinājās mācības politikas veidotājiem. Tika organizēti arī tematiskie EK Kopīgās pētniecības centra organizētie simpoziji. 2024. gada 4. ceturksnī aizvadīts projekta gala pasākums Latvijā un saņemta ceļakarte ar OECD rekomendācijām EIPM pilnveidošanai², uzsākts VK un IZM kopīgs darbs pie rekomendāciju ieviešanas, sevišķi attiecībā uz sadarbību starp doktorantūras skolām un valsts pārvaldi. Projekta starptautiskais noslēguma pasākums aizvadīts Briselē, 2025. gada martā uzsākta saistīta aktivitāte – Eiropas Komisijas koordinēta prakses kopienas pierādījumos balstītas rīcībpolitikas koordinācijai.

Projekts Latvijā pārgājis no sākotnējās analīzes (diagnostika) un vajadzību izvērtējuma uz skaidri definētu darbības ceļa karti (*roadmap*). Šobrīd sākusies īstenošanas fāze, kurā galvenais uzsvars ir uz konkrētu ieteikumu ieviešanu valsts pārvaldē. Pateicoties intensīvajam starptautiskajam sadarbības procesam, Latvija ir nostiprināta savā EIPM attīstības ceļā.

OECD izstrādātā ceļa karte (*roadmap*) Latvijai piedāvā sešas stratēģiskas rīcības jomas, lai veicinātu zināšanās balstītas rīcībpolitikas attīstību. Pirmkārt, nepieciešams stiprināt analītiskās prasmes valsts pārvaldē, sistemātiski apzinot esošo kapacitāti un nodrošinot mērķtiecīgas apmācības. Otrkārt, jāveicina ciešāka un strukturēta sadarbība starp politikas veidotājiem un zinātniekiem, veidojot ilgtermiņa partnerības un dialoga platformas. Treškārt, svarīgi uzlabot rīcībpolitikas sagatavošanas procesu, ieviešot kvalitatīvus pierādījumos balstītus instrumentus, tostarp ietekmes novērtējumus. Ceturtkārt, jāpilnveido datu pārvaldība, veidojot vienotu datu piekļuves politiku, kas veicina pētnieku un politikas veidotāju sadarbību. Piektkārt, ieteikts nostiprināt ietekmes novērtējumu sistēmu kā politikas kvalitātes standartu, savukārt sestkārt, jāattīsta starpdisciplināra un uz sadarbību

¹ An evidence-informed policymaking

² https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/11/building-capacity-for-evidence-informed-policymaking-in-latvia_146eb45c/2b43bc19-en.pdf

vērsta zināšanu ekosistēma, kas veicina atvērtību un uzticēšanos pierādījumu izmantošanai pārvaldē. Šie virzieni veido integrētu ceļa karti, kas paredz praktiskus soļus un atbildības sadalījumu, lai ilgtermiņā uzlabotu politikas kvalitāti un sabiedrības uzticību lēmumu pieņemšanai. Ceļa karti ieteicams izmantot kā stratēģisku rīku valsts pārvaldes attīstībā, iekļaujot tajā izvirzītās prioritātes institūciju rīcības plānos, reformu iniciatīvās un apmācību programmās, kā arī nodrošinot regulāru progresu uzraudzību un sadarbību starp politikas veidotājiem, pētniekiem un datu turētājiem (*Building capacity for evidence-informed policymaking in Latvia: Assessment and recommendations roadmap* (OECD, 29 novembris 2024)).

2024. gada februārī³ IZM uzsāka sadarbību ar EK un OECD TSI) projektā Nr. REFORM/IM2023/007 (23LV24) “Atbalsts jauna akadēmiskās karjeras ietvara institucionālai ieviešanai Latvijā”⁴, kura mērķis ir sniegt konsultatīvu atbalstu valsts dibinātajām augstskolām un zinātniskajiem institūtiem akadēmiskās karjeras sistēmas reformu, tostarp jaunā doktorantūras modeļa, ieviešanai institūciju līmenī. 2024. gada februārī pirmās OECD ekspertu vizītes Latvijā projekta īstenošanas ievaros notika OECD ekspertu tikšanās ar valsts dibināto augstskolu un zinātnisko institūtu pārstāvjiem, lai iepazītos un pārrunātu pašreizējo situāciju akadēmiskās karjeras sistēmas reformu īstenošanā, kā arī uzzinātu iesaistīto pušu redzējumu par faktoriem, kas varētu veicināt vai kavēt reformu ieviešanu. Notika arī publisks projekta uzsākšanas pasākums. 2024. gada pavasarī tika izveidota projekta darba grupa, kurā piedalās pārstāvji no valsts dibinātajām augstskolām un zinātniskajiem institūtiem, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Jauno zinātnieku apvienības, Rektoru padomes un Valsts Zinātnisko institūtu asociācijas. Viens no projekta darba grupas uzdevumiem ir identificēt šķēršļus jaunā akadēmiskās karjeras ietvara, tostarp jaunā doktorantūras modeļa ieviešanai, institūcijās un sniegt priekšlikumus par nepieciešamo konsultatīvo atbalstu vai cita veida risinājumiem. 2024. gada augustā–septembrī OECD ekspertu komanda ciešā sadarbībā ar projekta darba grupu izstrādāja aptaujas anketu valsts dibināto augstskolu un zinātnisko institūtu personālam par akadēmiskās karjeras, tostarp par doktorantūras un cilvēkresursu attīstības pārvaldību atbildīgajam administratīvajam personālam, kā arī doktorantiem. Aptaujas mērķis bija noskaidrot respondentu gatavību notiekošajām un plānotajām akadēmiskās karjeras sistēmas reformām. Aptaujas mērķgrupu anketēšana notika 2024. gada oktobrī. Aptaujas rezultāti tika prezentēti 2024. gada 22. novembrī darbseminārā par aktualitātēm doktorantūras pārvaldībā Latvijā un pasaulē, kas notika otrās OECD ekspertu vizītes Latvijā laikā. OECD ekspertu vizītes pirmajā un otrajā dienā (20.–21. novembrī) komanda apmeklēja Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti, Rīgas Stradiņa universitāti un Latvijas Universitāti, lai pārrunātu pašreizējo situāciju akadēmiskās karjeras sistēmas reformu īstenošanā, tostarp jaunā doktorantūras modeļa ieviešanā, kā arī iespējas izmantot mērķētu ekspertu konsultatīvo atbalstu minēto reformu izstrādes un ieviešanas gaitā. Darbseminārs par doktorantūras attīstību notika 22. novembrī Latvijas Universitātes Doktorantūras skolas (iepriekš – Inovāciju centrs LUMIC) zālē “Sapere aude”, kā arī tiešsaistē. Tajā piedalījās augstākās izglītības jomas un zinātnes nozares pārstāvji, kas ievieš jauno doktorantūras modeli institūcijās, kā arī doktorantu un jauno zinātnieku pārstāvji. Darbseminārā notika diskusijas par doktorantūras reformām Latvijā un viedokļu apmaiņa ar starptautiskiem ekspertiem par izaicinājumiem, ar kuriem saskaras doktorantūras īstenotāji Latvijā un citās Eiropas, kā arī OECD valstīs. Oktobrī īstenotās un novembrī prezentētās aptaujas rezultāti tiks publicēti

³ <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/izm-sadarbiba-ar-eiropas-komisiju-un-oecd-sniegs-atbalstu-augstskolam-un-zinatniskajiem-institutiem-jauna-akademiskas-karjeras-ietvara-ieviesanai-latvija>

⁴ <https://www.izm.gov.lv/lv/atbalsts-jauna-akademiskas-karjeras-ietvara-ieviesanai>

OECD ziņojumā par institūciju gatavību akadēmiskās karjeras, tostarp doktorantūras, reformu ieviešanai (“Readiness report”), pie kura OECD ekspertu komanda strādāja gan 2024. gada nogalē, gan 2025. gada sākumā. 2025. gada aprīlī ziņojuma projektu izskatīja Eiropas Komisijas projekta puses pārstāvji un projekta darba grupa, un OECD ekspertu komanda to gatavo publicēšanai. 2024. gada nogalē OECD ekspertu komanda ciešā sadarbībā ar projekta darba grupu turpināja darbu pie akadēmiskās karjeras reformu ieviešanas ceļa kartes izstrādes, kas ir viens no projekta rezultātiem (nodevumiem), kā arī uzsāka darbu pie koncepta izstrādes par akadēmiskā personāla prakses kopienas izveidi Latvijā. Saistībā ar ceļa kartes izstrādi un esošo situāciju akadēmiskās karjeras sistēmas reformu īstenošanā, tostarp jaunā doktorantūras modeļa ieviešanā, OECD 2025. gada februārī – martā turpināja virtuālas konsultācijas ar valsts dibināto augstskolu un zinātnisko institūtu, kā arī augstākās izglītības un zinātnes organizāciju pārstāvjiem. 2025. gada 13. martā OECD Augstākās izglītības politikas komanda organizēja neformālu tiešsaistes diskusiju par doktorantūras izglītības kvalitātes nodrošināšanu, pulcējot politikas veidotājus no vairākām Eiropas valstīm. Diskusijas mērķis bija apspriest aktuālos izaicinājumus un reformas ārējās kvalitātes nodrošināšanas jomā doktorantūrā, īpašu uzmanību pievēršot diviem jautājumiem: (1) cik lielā mērā valsts līmenī jānosaka vienoti standarti doktorantūras izglītībai un (2) kā efektīvi integrēt pētniecības izvērtēšanu ar akreditācijas procesiem. Diskusija notika kontekstā, kur vairākas valstis, tostarp Latvija, Lietuva, Igaunija, Ungārija, Somija, Īrija, Portugāle, Slovākija un Polija, īsteno vai apsver reformas doktorantūras jomā. OECD eksperti pirms diskusijas sagatavoja un dalībniekiem izsūtīja īsu apskatu par katras valsts pieeju kvalitātes nodrošināšanai doktorantūrā. 2025. gada 29. aprīlī Rīgā notika darbseminārs “Akadēmiskā personāla prakses kopienas izveide Latvijā” sagatavošanas. Tajā piedalījās augstākās izglītības un zinātnisko institūciju, kā arī ar nozari saistīto organizāciju pārstāvji, īpaši akadēmiskais personāls un zinātnieki. Darbsemināra mērķis bija veidot akadēmiskā personāla prakses kopienas, kas stiprinātu savstarpējo sadarbību, zināšanu apmaiņu un profesionālo attīstību, kā arī ļautu praksē pārbaudīt kopienas darbības principus. 2025. gada 2.–6. jūnijā norisinājās trešā OECD Augstākās izglītības politikas komandas vizīte. Tās laikā eksperti apmeklēja sešas augstākās izglītības un zinātniskās institūcijas: Latvijas Kultūras akadēmiju, Vidzemes Augstskolu, Ventspils Augstskolu, Latvijas Mākslas akadēmiju, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju un Biznesa augstskolu “Turība”. Vizītes ietvaros 2025. gada 4. jūnijā Rīgā notika starptautisks darbseminārs “Akadēmiskās karjeras nākotne Latvijā un pasaulē” (*The Future of Academic Careers in Latvia and Beyond*), kuru organizēja OECD sadarbībā ar Eiropas Komisiju un IZM. Seminārā piedalījās starptautiskie eksperti, Latvijas augstākās izglītības un zinātnes politikas veidotāji, kā arī augstskolu un pētniecības institūciju pārstāvji. Semināra pirmajā daļā tika analizētas akadēmiskās karjeras attīstības tendences Eiropā un Latvijā, kā arī reformu īstenošanas pieredze. Otrajā daļā uzmanība tika pievērsta sadarbības veidiem, kas var stiprināt akadēmiskā personāla attīstību, tostarp tika diskutēts par Akadēmiskā personāla prakses kopienas izveidi Latvijā kā ilgtspējīgu platformu profesionālās izaugsmes un pieredzes apmaiņai.

2025. gadā Eiropas Komisija apstiprināja Latvijas TSI iesniegto projekta pieteikumu “*Development of performance-based vocational education and training funding*”. TSI projekts tiek īstenots sadarbībā ar OECD Prasmju centru. Projekta mērķis ir atbalstīt sniegumā balstītas profesionālās izglītības finansēšanas reformas izstrādi un īstenošanu Latvijā. Projekta ietvaros plānotas šādas aktivitātes:

- Latvijas profesionālās izglītības finansēšanas sistēmas izvērtējums;
- atbilstošu sniegumā balstītas finansēšanas pieeju labo praksi izpēti profesionālajā un augstākajā izglītībā ES valstīs;
- ieinteresēto pušu semināru organizēšana;

- semināra organizēšana pilotizglītības iestādēm (līdz piecām iestādēm);
- ieteikumu izstrāde ierosinātajam snieguma finansējuma modelim.

Projekta īstenošana indikatīvi plānota no 2025. gada septembra un ilgs aptuveni 18 mēnešus. Pašlaik notiek projekta sagatavošanas darbi sadarbībā ar OECD.

Nodarbinātība

2025. gada 4. ceturksnī plānots uzsākt OECD un Labklājības ministrijas sadarbības projektu, kurā tiks vērtēta aktīvo nodarbinātības pasākumu ietekme uz bezdarbnieku darbā iekārtošanos un izmaiņām darba samaksā, kā arī pasākumu izmaksu efektivitātē. Papildus plānots izvērtēt atbalsta pasākumus ilgstošajiem bezdarbniekiem. Projekts turpinās 2019. gadā īstenotā OECD pētījumā⁵ izmantoto pieeju – izvērtēt aktīvo nodarbinātības pasākumu ietekmi uz nodarbinātības iespējām un darba samaksas izmaiņām, izmantojot ekonometriskas metodes, t.sk. kontrfaktuālo analīzi.

Konkurences uzraudzība

Konkurences padomei (turpmāk – KP) ir trīs aktuāli un nozīmīgi sadarbības projekti kopā ar OECD:

- TSI Digitalizācijas projekts (uzsākts 2024. gada rudenī, ilgs 21 mēnesi)⁶;
- TSI Publisko iepirkumu procedūru uzlabošanas projekts (tiks uzsākts 2025. gada rudenī, ilgs 24 mēnešus), t.sk. Latvijā ar OECD pārstāvju piedalīšanos tiks organizēti divi OECD finansēti semināri publisko iepirkumu speciālistiem⁷;
- KP attīstības novērtējums un audits (uzsākts 2025. gada janvārī, ilgs 18 mēnešus).

TSI uzsaukumam uz 2026. gadu paredzēts sadarbībā ar OECD un Eiropas Komisiju, kā arī citām OECD dalībvalstīm izvērtēt iespēju pieteikt kopēju starpvalstu projektu Baltijas jūras ostu konkurētspējas izvērtējumam.

Iedzīvotāju finanšu pratība un izglītība

Latvijas Banka sadarbībā ar Lietuvas Banku, Eiropas Komisiju un OECD/INFE DG Reform ietvaros, kur OECD INFE nodrošina tehnisko atbalstu, ir uzsākusi projektu par iedzīvotāju digitālās finanšu pratības un noturības pret finanšu krāpniecību veicināšanu “*Plan for Latvia and Lithuania to improve digital financial literacy and resilience against financial fraudsters*”.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšana

Pārskata periodā ir pabeigts un publicēts Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) otrais progressa ziņojums (“*Second Progress Review of Latvia’s Public Utilities Commission: Driving Performance, The Governance of Regulators*”, OECD Publishing, Paris, 2024.). Projekta noslēguma pasākumos 2024. gada septembrī ar OECD pārstāvju dalību ar SPRK attīstības progressa rezultātiem un rekomendācijām iepazīstināta Saeimas Tautsaimniecības komisija, SPRK Konsultatīvā padome, intervijās iesaistītās iestādes, regulējamie uzņēmumi un SPRK struktūrvienības.

⁵ OECD (2019), Cilvēku sasaiste ar darbavietām, OECD Publishing, Paris/Ministry of Welfare of the Republic of Latvia, Riga, <https://doi.org/10.1787/ce74856f-lv>.

⁶ Skat.: <https://www.kp.gov.lv/lv/projekts/tirgus-izpete-par-konkurenci-digitalajos-tirgos>

⁷ Skat.: https://reform-support.ec.europa.eu/our-projects/country-factsheets/latvia_en

Mežsaimniecība un lauksaimniecība

2024. gada 8. oktobrī Ministru kabinets lēmumā Nr. 41/30.§ atbalstīja Latvijas dalību OECD Meža un lauku attīstības iniciatīvā 2024.–2026. gadam, nodrošinot arī ekspertu iesaisti ar meža sektoru saistīto jautājumu virzīšanā – Par Latvijas dalību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Meža un lauku attīstības iniciatīvā 2024.–2026. gadam un ekspertu nodrošinājumu ar meža nozari saistīto jautājumu virzībai. Paralēli šai iniciatīvai OECD zem trīs galvenajām komitejām vada vairākus savstarpēji saistītus procesus:

- Reģionālās politikas komitejas paspārnē – meža un lauku attīstības iniciatīva;
- Lauksaimniecības komitejas ietvaros – analīze par meža un lauksaimniecības nozaru ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā;
- Vides komitejas vadībā – juridiskā instrumenta izstrāde meža nozares regulēšanai.

Visi šie jautājumi un ar tiem saistītie ziņojumi ir būtiski Latvijas ekonomikai un vides mērķu sasniegšanai, jo tie sniedz rekomendācijas gan ilgtspējīgas mežsaimniecības veicināšanai, gan klimata rīcībpolitikas stiprināšanai.

Reģionālā attīstība

2025. gada jūnijā VARAM saņemts OECD piedāvājums īstenot projektu, kura mērķis ir izpētīt, pielāgot un ieviest OECD reģionālās pievilcības pieeju Latvijas reģionu un pašvaldību kontekstā. Plānots veikt analīzi par pievilcību darbam, dzīvošanai un investīcijām visos Latvijas reģionos un pašvaldībās, izstrādāt datu paneli ar galvenajiem rādītājiem, kā arī organizēt kapacitātes stiprināšanas pasākumus pašvaldībām. Projekta rezultātā tiktu sagatavots diagnostikas ziņojums (līdz 2025. gada beigām), izstrādāts interaktīvs rīks datu izmantošanai un politikas plānošanai (2026. gada sākumā), kā arī izstrādāti ieteikumi starpnozaru un starpvaldību sadarbības uzlabošanai. Sadarbības uzsākšanas rezultātā gala ziņojums plānots 2026. gada otrajā ceturksnī.

Valsts kapitālsabiedrību pārvaldība

Valsts kanceleja 2024. gada 4. ceturksnī ir uzsākusi organizēt jauno OECD vadlīniju publisku personu kapitālsabiedrību pārvaldībai oficiālā tulkojuma nodrošināšanu latviešu valodā.

IV Latvijas dalība OECD apskatos, pētījumos un politikas iniciatīvu projektos

Statistika

Laika posmam no 2024.–2028. gadam noslēgts sadarbības līgums starp Izglītības un zinātnes ministriju un Centrālo statistikas pārvaldi par OECD datu sagatavošanu OECD izglītības indikatoru programmas (turpmāk – INES) pieprasījumiem. Projektā CSP piesaistīta kā vadošais partneris apsekojuma datu iegūšanai.

CSP ir izrādījusi savu iniciatīvu OECD un devusi ieguldījumu tūrisma statistikas attīstīšanas jomā, 2024. gadā sagatavojot aprakstu⁸ par Latvijas pieredzi, analizējot jaunu datu avotu –

⁸ *Using new data sources and tools to measure tourism – Investigating Tax-Free Shopping Data for Enhancing Tourism Statistics: A Case Study of Global Blue Latvija Ltd (Jaunu datu avotu un metožu lietojums, lai novērtētu tūrisma, pieredze analizējot bez pievienotās vērtības nodokļa pirkumu datus, lai papildinātu tūrisma statistiku, SIA Global Blue Latvija piemērs,*

trešo valstu pirkumi Latvijā, to deklarēšana uz robežas, atgūstot daļu pievienotās vērtības nodokļa. Latvijas sagatavotais apraksts iekļauts OECD tūrisma publikācijā “*Using new data sources and tools to measure tourism*”⁹.

CSP sniedz datus pēc pieprasījuma, nepieciešamības un pēc iespējas pilnīgā apjomā un detalizācijā OECD pētījumu un publikāciju vajadzībām, lai dati par Latviju sniegtu informāciju par sociālajiem un ekonomiskajiem procesiem, to izmaiņām un prognozēm, kas būtu noderīgi, novērtējot un plānojot Latvijas sociāli ekonomisko procesu attīstību.

Novērtējot OECD ekspertu potenciālu analītisku pētījumu sagatavošanā, CSP norāda, ka interesei, vērtējumam par iesaisti jānāk no politiku plānotājiem. OECD datu pieprasījumi ir komplicēti un to sagatavošana prasa ievērojamus resursus, tāpēc aicinām savlaicīgi vērtēt CSP iesaisti ar tam sekojošu vienošanos par datu sagatavošanas iespējām, to iekļaušanu statistikas sagatavošanas procesos un finansējuma rāmī.

Izglītība

Latvija kopš 2000. gada piedalās OECD Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*Programme for International Student Assessment – PISA*¹⁰) pētījumos, kuri tiek veikti reizi trīs gados. Sākot ar nākamo, t.i. 2029. gada ciklu, pētījumu veiks reizi četros gados. OECD PISA pētījumi dod iespēju novērtēt matemātikas, lasīšanas un dabaszinātņu izglītības kvalitātes līmeni 15-gadīgo skolēnu vidū, salīdzinājumā ar citām pasaules valstīm, kā arī to ietekmējošos faktorus. 2024. gada 13. novembrī OECD publicēja OECD PISA pētījuma V sējumu par skolēnu gatavību mūžizglītībai – aptaujas dati rāda, ka 72% Latvijas skolēnu vērtē skolā iegūtās zināšanas kā viņu nākotnes darbam un karjerai noderīgas, taču mazāk ir skolēnu, kuriem patīk skolā iemācīties kaut ko jaunu, un vēl mazāk – kuriem patīk risināt sarežģītus uzdevumus¹¹. 2025. gada 18. martā sākās¹² un 12. maijā noslēdzās¹³ PISA 2025. gada cikla pamatpētījums Latvijas skolās. Tajā piedalījās gandrīz 7000 piecpadsmit gadus veci skolēni no 269 skolām visā Latvijā, izpildot uzdevumus, kas pārbauda spēju pielietot skolā iegūtās zināšanas reālai dzīvei pietuvinātās situācijās. Pēc pētījuma datu apkopošanas un apstrādes tā pirmos rezultātus plānots publiskot 2026. gada 8. septembrī. Šobrīd notiek sistēmas līmeņa datu (*system-level data*) sagatavošana un iesniegšana OECD PISA 2025 pētījuma ziņojuma sagatavošanai, ietverot informāciju par Latvijas izglītības sistēmu un tās finansēšanu, pedagogu kvalifikāciju, mācību rezultātu novērtēšanu u.c.

OECD Izglītības pētniecības un inovāciju centra (*Centre for Educational Research and Innovation*) (CERI) 2025. gada janvārī publicētajā ziņojumā “Izglītību ietekmējošās tendences 2025” (*Trends Shaping Education 2025*)¹⁴ atspoguļotas globālās tendences,

https://www.oecd.org/en/publications/using-alternative-data-sources-and-tools-to-measure-and-monitor-tourism_2a655ab8-en/using-tax-free-shopping-data-to-enhance-tourism-statistics-in-latvia_507adb5-en.html

⁹ https://www.oecd.org/en/publications/using-alternative-data-sources-and-tools-to-measure-and-monitor-tourism_09ad7240-en.html

¹⁰ <https://www.oecd.org/en/about/programmes/pisa.html>

¹¹ <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/pisa-petijums-skoleni-kuriem-patik-risinat-sarezgitus-uzdevumus-ir-zinatdari-un-uzdod-jautajumus>

¹² <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-skolas-saksies-pasaule-lielakais-oecd-skolenu-kompetencu-petijums>

¹³ <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/latvija-nosledzies-pasaules-meroga-skolenu-prasmju-novertejums-pisa-2025>

¹⁴ <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/publicets-oecd-zinojums-par-izglitibas-tendencem-pasaule>

nākotnes attīstības scenāriji un to ietekme uz izglītību. Ieviešot nākotnes scenāriju pārdomu kartes, publikācijas mērķis ir rosināt domāt par to, kā globālās tendences var pārveidot izglītību un kā izglītība var veidot labāku nākotni. Februārī publicētajā CERI ziņojumā “Dažkārt ikvienam rūp izmantot izglītības pētniecību” (*Everybody Cares About Using Education Research Sometimes*) ir apkoptas un salīdzinātas 34 valstu 288 ar zināšanu mobilizēšanu (*knowledge mobilisation*) izglītībā saistītu organizāciju atbildes uz 2023. gada aptaujas jautājumiem par izglītības pētījumu izmantošanu rīcībpolitikā un izglītības iestāžu praksē. Publikācijā minēti labas prakses piemēri no ASV, Vācijas, Čīles, Japānas, Apvienotās Karalistes, Nīderlandes un Latvijas, kas palīdz tuvināt pētījumus to lietotājiem. Latvijas gadījumā sniegts apraksts par Valsts pētījumu programmu “Izglītība”, kas organizēta atbilstoši dizaina domāšanas pieejai un nodrošina pētījumu veicēju un pētījuma rezultātu lietotāju ciešu komunikāciju. 2024. gada novembrī nodrošināta dalība OECD CERI 111. valdes sanāksmē, kurā sniegti komentāri par OECD plānotā ziņojuma “Digitālās izglītības pārskats 2025” izstrādi, Starptautiskā datorprasmju un informācijpratības IEA ICILS 2023 Latvijas rezultātiem, un PISA radošās domāšanas pētījuma rezultātiem. 2025. gada 11. jūnijā IZM Informācijas tehnoloģiju departamenta Resora pakalpojumu vadītājs Ilmārs Rikmanis piedalījās OECD organizētā tiešsaistes sanāksmē, kurā prezentēja OECD un citu valstu kolēģiem Latvijas pieredzi valsts pārbaudījumu darbu digitalizācijā; tajā pašā datumā Ilze Saleniece, ministres padomniece rīcībpolitiku jautājumos, pārstāvēja Latviju OECD sanāksmē par nākotnes izaicinājumiem sagatavotām izglītības sistēmām.

OECD Izglītības sistēmu indikatoru programmas INES¹⁵ galvenā aktivitāte ir izglītības rādītāju gadagrāmatas “Īsumā par izglītību” (*Education at a Glance*) (EAG) sagatavošana un publicēšana. EAG sniedz informāciju par OECD dalībvalstu izglītības iznākumu, rezultātu, līdzdalības un ieguldījumu rādītājiem. “Īsumā par izglītību 2024” prezentācijas pasākums 2024. gada 10. septembrī notika IZM informācijas centrā “Zinātava” organizētajā preses konferencē ar izglītības un zinātnes ministres Andas Čakšas un OECD Izglītības un prasmju direktorāta analītiķa Kristofera Olivaresa (*Christopher Olivares*), un mediju pārstāvju piedalīšanos. Ziņojuma caurviju temats 2024. gadā bija taisnīgums izglītībā. Latvijas izglītības sistēma nodrošina to, ka sociāli ekonomiskās atšķirības starp skolēniem salīdzinoši mazāk, kā citās OECD valstīs, ietekmē skolēnu sasniegumus mācībās. Tomēr Latvijā ir vēl veicami pasākumi nevienlīdzības mazināšanai starp sieviešu un vīriešu izglītības sasniegumiem, veicinot zēnu lasītprasmi un vīriešu līdzdalību augstākajā un pieaugušo izglītībā, kā arī paaugstinot sieviešu atalgojumu, lai tas līdzinātos vīriešu atalgojumam līdzīgā kvalifikācijā un ar līdzīgu iegūtās izglītības pakāpi¹⁶. Sadarbībā ar Centrālo statistikas pārvaldi turpinās Latvijas informācijas un datu nodrošināšana jaunajam, 2025. gada ziņojumam, kura caurviju temats ir augstākā izglītība. Jaunās gadagrāmatas publicēšana notika 2025. gada 9. septembrī.

OECD Starptautiskā mācību vides pētījuma TALIS¹⁷ aktivitāšu ietvarā Latvijas Universitāte kā OECD TALIS 2024. gada cikla Nacionālais projekta vadītājs Latvijā veica OECD sagatavotās datu versijas Latvijas datu gala pārbaudi un apstiprināšanu, kas ļāva uzsākt darbu pie datubāzes nākamās versijas sagatavošanas, kuru varēs izmantot pētījuma datu analīzei. Kopā pētījuma datu failā būs pieejama informācija, ko snieguši 4557 Latvijas skolotāji. Turpinājās darbi, kuri nepieciešami datu analīzes uzsākšanai un nacionālā ziņojuma izstrādei, to skaitā kvalitatīvo datu (skolotāju brīvo atbilžu) tīrīšana latviešu un

¹⁵ <https://www.oecd.org/en/about/programmes/ines.html>

¹⁶ <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/jaturpina-skolotaju-atalgojuma-paaugstinasana-un-skolu-tikla-sakartosana-liecina-oecd-izglitibas-parskats>

¹⁷ <https://www.oecd.org/en/about/programmes/talis.html>

angļu valodās, lai sagatavotu datus analīzei ar mākslīgā interneta rīkiem. Izstrādāti pētījuma datu analīzes virzieni, kuri saistīti ar nacionālā ziņojuma sagatavošanas plāniem. TALIS 2024. cikla pētījuma pirmo rezultātu publicēšana plānota 2025. gada 7. oktobrī.

Latvija turpina dalību OECD Starptautiskā pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmas pētījumā PIAAC¹⁸. 2024. gada 7. novembra OECD PIAAC dalībvalstu valde aicināja Latviju, Singapūru un Austriju prezentēt nacionālās OECD PIAAC komunikācijas un informācijas izplatīšanas stratēģijas kā labās prakses piemērus valdes sēdē. Latvija (IZM Profesionālās izglītības un pieaugušo izglītības departamenta vecākā eksperte J. Muhina) sniedza ieskatu OECD PIAAC informācijas un komunikācijas aktivitātēs, kā arī semināros pētniekiem un politikas veidotājiem pirms un pēc OECD PIAAC datu publicēšanas. Attiecībā uz Latvijas praksi īpaši atzinīgi tika novērtēts novērtēja reģionālo semināru cikls, kas tika organizēts augstskolu mācībspēkiem, studentiem un pētniekiem OECD PIAAC datu izmantošanai.

2024. gada 10. decembrī tika publicēti¹⁹ OECD PIAAC pirmie rezultāti. Pētījums vērtēja pieaugušo (16-65 g. v.) prasmes galvenajās informācijas apstrādes jomās: rēķinprātībā, tekstpratībā un adaptīvajā problēmrisināšanā. Latvijas pieaugušo rēķinprātība atbilst OECD dalībvalstu vidējam līmenim, taču tekstpratībā un ar to saistītajā adaptīvajā problēmrisināšanā Latvijas pieaugušo prasmes ir zem OECD vidējā (adaptīvajā problēmrisināšanā 244 punkti Latvijā un 251 punkts OECD vidēji, tekstpratībā 248 punkti Latvijā un 260 punkti OECD vidēji). Augstākais rezultāts tekstpratībā Latvijā ir sievietēm, kuras ieguvušas augstāko izglītību STEM (dabaszinātņu, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas) jomā, viņu vidējais rezultāts ir 284 punkti. Pētījums apstiprina, ka prasmes ir galvenais nodarbinātības un darba samaksas virzītājspēks, un ka prasmes ir cieši saistītas gan ar individuālo labbūtību, piemēram, apmierinātību ar dzīvi un veselību, gan pilsonisko līdzdalību, piemēram, uzticēšanos un brīvprātīgo darbu. Latvijā pētījuma rezultātus prezentēja OECD Nodarbinātības, darba un sociālo lietu direktorāta Prasmju un gatavības nākotnei nodaļas darba tirgus ekonomiste Elifa Bahara (*Elif Bahar*) 2024. gada 11. decembrī augsta līmeņa konferencē “Pieaugušo prasmes: cilvēkkapitāla attīstības priekšnoteikums”, piedaloties izglītības un zinātnes ministrei Andai Čakšai, finanšu ministram Arvilam Ašeradenam, ekonomikas ministram Viktoram Valainim un Labklājības ministrijas parlamentārajam sekretāram Reinim Uzulniekam. Sagatavošanā ir vairāki PIAAC jauno rezultātu sējumi, kurus OECD plāno publicēt 2025. un 2026. gadā, to skaitā par pieaugušo dalību izglītībā, sociālo un emocionālo prasmju saistību ar ekonomiskajiem un sociālajiem rezultātiem, kā arī darba prasmju novērtēšanu automatizācijas kontekstā.

Latvija ir izteikusi interesi par 2026. gada otrajā ceturksnī Latvijā uzņemts OECD PIAAC starptautiskā ziņojuma par mazkvalificēto prasmēm atklāšanu.

Latvijas pārstāvis OECD PIAAC BPC (IZM Profesionālās izglītības un pieaugušo izglītības departamenta vecākā eksperte J. Muhina) kopš 2024. gada piedalās arī PIAAC stratēģiskās attīstības grupas darbā, kuru vada Kanāda. Šajā grupā tiek apspriesta un sniegta atgriezeniskā saite OECD par PIAAC turpmāko attīstību, metodoloģijas pilnveidi un pētījuma īstenošanas procesa efektivizēšanu. Pašlaik grupā darbojas pārstāvji no Kanādas, Ungārijas, Slovēnijas, Grieķijas, Zviedrijas, OECD un Latvijas.

2025. gada pavasarī IZM ar ES fondu atbalstu Latvijas augstskolu studentiem organizēja zinātniski pētniecisko darbu konkursu starptautisko izglītības pētījumu jomā. Konkursa mērķis bija veicināt augstskolu studentu interesi par starptautiskajiem izglītības

¹⁸ <https://www.oecd.org/en/about/programmes/piaac.html>

¹⁹ <https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/oecd-pieaugoso-prasmju-petijuma-latvija-uzraditie-rezultati-ir-starp-videjiem>

pētījumiem (piemēram, OECD PISA, TALIS, ICCS u.c.) un to rezultātiem, veicināt studentu pētnieciskās domas attīstību un rosināt diskusiju par izglītības attīstības jautājumiem. Konkurss pieteiktajā darbā bija jāapskata kāda aktuāla ar Latvijas izglītības sistēmas jautājumiem saistīta tēma, nozīmīga izglītības sistēmas teorijas, rīcībpolitikas vai prakses problēma un jāpiedāvā iespējamie problēmas risinājumi. Latvijas studenti ieguva divas pirmās vietas un Grand Prix. Konkurss apliecināja, ka Latvijas studenti ir spējīgi izmantot datus un pētījumu rezultātus, lai profesionāli risinātu sabiedrībā aktuālus izglītības jautājumus, kā arī sniegtu priekšlikumus un dažādus rīkus un risinājumus izglītības politikas uzlabošanai.

Regulatīvā politika/ publiskā pārvaldība

Regulatīvās politikas komitejā (*Regulatory Policy Committee – RPC*) 2024. gada nogalē noslēdzās darbs pie Regulatīvās politikas pārskata (*Regulatory Policy Outlook*) sagatavošanas, kura ietvaros Latvija sniedza aktuālo informāciju par nacionālo regulējumu un praksi labas likumdošanas jomā. Minētais pārskats tika publicēts 2025. gada 9. aprīlī, un tas sniedz salīdzinošu informāciju par regulatīvās politikas rīku izmantošanu un attīstību OECD dalībvalstīs, kā arī konkrētus ieteikumus regulatīvās sistēmas pilnveidošanai. Latvijas kontekstā īpaši uzsvērta nepieciešamība pilnveidot ex-post regulējuma izvērtējuma sistēmu.

Publiskās pārvaldības komitejā (*Public Governance Committee - PGC*) Valsts kanceleja turpina sadarbību ar OECD Publiskā sektora inovācijas observatoriju (turpmāk – OECD OPSI)²⁰.

2024. gada nogalē, Eiropas Komisijas Strukturālo Reformu ģenerāldirektorāta atbalstītā tehniskās palīdzības instrumenta ietvaros īstenotajā projekta “Latvijas publiskās pārvaldes inovācijas kapacitātes attīstība” ietvaros, tika veikti divi ietekmes izvērtējumi Valsts kancelejas Inovācijas laboratorijas inovācijas sprintiem.

2025. gada maijā Valsts kancelejas Inovācijas laboratorija piedalījās OECD OPSI Nacionālo kontaktpunktu sanāksmē Francijā, kur tika apspriesti aktuālākie publiskā sektora inovācijas jautājumi.

Nodrošināta Latvijas dalība OECD pētījumā "Pilsonu apmierinātības mērīšana ar galvenajiem valsts pakalpojumiem labākai veiktspējai un paaugstinātai uzticībai" (*“Measuring Citizen's Satisfaction with Key Government Services for Better Performance and Enhanced Trust”*), sniedzot intervijas par publisko pakalpojumu pārvaldības un attīstības jautājumiem. VARAM arī organizēja OECD ekspertu misijas vizīti Latvijā 2025. gada 5.-6. jūnijā, kuras ietvaros OECD pārstāvji prezentēja pētījuma provizoriskos rezultātus un organizēja diskusijas ar Latvijas valsts pakalpojumu sniedzējiem (VID, VSAA, VDAA u.c.). Vizītē VARAM iesaistīja Valsts kancelejas, ministriju, ministriju padotības iestāžu, pašvaldību, VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" pārstāvjus.

Publiskie pakalpojumi

Pārskata periodā notika dalība pētījumā *“Measuring Citizen's Satisfaction with Key Government Services for Better Performance and Enhanced Trust”* (tika sniegtas intervijas par publisko pakalpojumu pārvaldības un attīstības jautājumiem). 2025. gada 5.–6. jūnijā OECD ieradās vizītē Latvijā, lai prezentētu pētījuma provizoriskos rezultātus. Vizītē

20 OECD Observatory of Public Sector Innovation. <https://oecd-opsi.org>

VARAM iesaistīja Valsts kancelejas, ministriju, ministriju padotības iestāžu, pašvaldību, VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" pārstāvjus.

Ekonomika

2024. gada sākumā Ekonomikas ministrija apstiprināja Latvijas dalību OECD pētījumā “*Strengthening cross-border FDI and SME linkages in the Baltic*”, kas ir vērsts uz ārvalstu tiešo investīciju un mazo un vidējo uzņēmumu savstarpējās sasaistes stiprināšanu Baltijas valstīs. Projekts tiek īstenots ciešā sadarbībā ar Lietuvu un Igauniju. Pētījuma mērķis ir sniegt pielāgotas politikas rekomendācijas katrai Baltijas valstij atsevišķi, kā arī reģionam kopumā, lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu integrāciju ārvalstu investīciju vērtību ķēdēs un uzlabotu ārvalstu investīciju pozitīvo ietekmi uz inovācijām, produktivitāti un ilgtspējīgu izaugsmi. Lai nodrošinātu sekmīgu pētījuma koordināciju un īstenošanu, ir izveidota darba grupa, kurā ietilpst OECD eksperti un Baltijas valstu – Latvijas, Lietuvas un Igaunijas – nacionālie koordinatori. Darba grupas uzdevums ir nodrošināt regulāru informācijas apmaiņu starp iesaistītajām pusēm, uzraudzīt projekta progresu un saskaņot galvenās analītiskās un politikas rekomendācijas katrā no valstīm.

Svarīgākie notikumi un aktivitātes:

- 2024. gada 25. un 26. novembrī Ekonomikas ministrijas telpās norisinājās OECD ekspertu tehniskās intervijas ar identificētajiem Latvijas partneriem. Intervijās piedalījies pārstāvji no Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas, Latvijas Biznesa savienības, Ārvalstu investoru padomes Latvijā un Valsts darba aizsardzības aģentūras.
- 2025. gada martā Latvija saņēma saskaņošanai pētījuma sadaļu “*FDI spillovers for the Baltic States*”, kas analizē ārvalstu investīciju pārneses efektus Baltijas valstīs. Pašlaik tiek gaidītas arī pārējās pētījuma sadaļas, lai nodrošinātu informācijas ticamību un saskaņošanu ar nacionālajiem partneriem.
- 2025. gada ceturtajā ceturksnī plānota pētījuma gala rezultātu prezentācija OECD Mazās un vidējās uzņēmējdarbības, uzņēmējdarbības un reģionālās attīstības komitejā (angļu val. CSMEE).

Latvijas dalība šajā projektā sniedz iespēju izmantot OECD ekspertīzi un starptautisko pieredzi, lai pilnveidotu valsts investīciju un uzņēmējdarbības politiku. Projekta rezultāti palīdzēs identificēt šķēršļus un veicināt praktiskas sadarbības formas starp ārvalstu investoriem un vietējiem uzņēmumiem, tādējādi stiprinot Latvijas ekonomikas konkurētspēju un noturību.

Kopš 2025. gada sākuma Latvija ir iesaistīta pētījuma “*Quantifying Industrial Strategies*” jaunākajā datu apkopošanas posmā, kurā šoreiz piedalās arī Igaunija un Lietuva. Ekonomikas ministrija ir pētījuma koordinējošā institūcija no Latvijas puses. Pētījumā tiek novērtētas rūpniecības stratēģijas (industriālā rīcībpolitika) visās OECD valstīs, izmantojot saskaņotus datus par rūpniecības politikas izdevumiem, to sastāvu, īstenošanas veidu un saņēmēju raksturojumu. Tas ļauj iesaistītajām valstīm salīdzināt rūpniecības stratēģijas savā starpā attiecībā uz rūpniecības politikas izdevumiem, politikas prioritātēm, politikas instrumentiem un saņēmējiem. Rīcībpolitikas instrumenti tiek klasificēti pēc četrām

dimensijām: darbības joma, instrumenta veids, mērķis un selektivitāte. Latvijas gadījumā Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam ir kā virsietvars, tad secīgi tiek analizēti pārējie saistītie dokumenti un sniegtās atbalsta iespējas. OECD ir piesaistījuši Ekonomikas ministrijas pārstāvi Lindu Kurpnieci kā Latvijas praktikanti, lai nodrošinātu kvalitatīvāku izpratni par analizējamajiem Latvijas dokumentiem. Atslēgas vārdi: industriālās politikas dotācijas; industriālās politikas izdevumi un nodokļu izdevumi (tai skaitā P&A atbalsts); industriālās politikas finanšu instrumenti (tai skaitā aizdevumu, aizdevumu garantiju vai kapitāla ieguldījumu sniegšana); nozaru instrumenti (tai skaitā “zaļie” finanšu instrumenti).

Svarīgākie notikumi un aktivitātes:

- 10. janvārī Ekonomikas ministrijas un OECD pārstāvju tiešsaistes tikšanās par pētījuma gaitu un nosacījumiem.
- 14. martā saņemta pirmā informācija no OECD – apkopojums ar atbilstošajām Latvijas institūcijām un to veiktajām industriālās politikas atbalsta aktivitātēm. Informācija no Latvijas puses tika validēta un papildināta, lai OECD varētu turpināt izpēti darbu.
- 1. jūlijā saņemta otrā informācija no OECD – sākotnējie apkopotie dati un papildjautājumi par neskaidrajiem aspektiem. No Latvijas puses Ekonomikas ministrija ir veikusi Latvijas iestāžu atbilžu apkopojumu un 22. jūlijā iesniegusi tās OECD tālākai apstrādei.
- Ir plānots, ka kopējie pētījuma dati būs pieejami 2025. gada novembrī (sākotnējos Latvijas datus un secinājumus būs iespējams uzzināt nedaudz agrāk).

Pētījums ir būtisks, jo šajā pētījuma kārtā dati tiks iegūti par visām trīs Baltijas valstīm, sekojoši būs iespējams informāciju izmantot Baltijas valstu industriālās rīcībpolitikas salīdzināšanai, iespējams, arī labās prakses piemēru pārņemšanai.

Dalība OECD Tūrisma komitejas padziļinātajā novērtējumā. Pētījumā vērtēs komitejas atbilstību, efektivitāti (tostarp kvalitāti) un darbību laikposmā no 2017. līdz 2024. gadam. Novērtējumu plānots pabeigt līdz 2026. gada sākumam, kad Komiteja un tās darba grupa sāks gatavoties pašreizējo pilnvaru atjaunošanai (līdz 2026. gada beigām). Šī būs trešā reize, kad Tūrisma komiteja īsteno šādu uzdevumu un to veic novērtēšanas sekretariāts. Tūrisma sekretariāta uzdevums šajā procesā ir nodrošināt, ka novērtēšanas sekretariātam ir piekļuve faktiskai un pareizai informācijai, lai veiktu novērtējumu. Novērtēšanas komiteja padziļinātai analīzei ir izvēlējusies astoņas valstis – Austriju, Franciju, Islandi, Japānu, Koreju, Latviju, Meksiku, Slovēniju. 4 intervijas (pa 45-60 minūtēm) ar tūrisma politikas ieinteresētajām personām (valdībā un ārpus tās), lai novērtētu Tūrisma komitejas ieguldījumu politikas veidošanā Latvijā (ieskaitot CSP kā darba grupas prezidija locekli) – 2025. gada aprīlis / maijs.

2024. gadā tika turpināts aktīvs darbs sadarbībā ar visām Latvijas tirgus uzraudzības iestādēm Eiropas Komisijas Strukturālo reformu projekta “Efektīvākas un iedarbīgākas tirgus uzraudzības un intelektuālā īpašuma sistēmas izveide Latvijai” (*“Building a more effective and efficient market surveillance and intellectual property system for Latvia”*)

ietvaros, kur OECD veic Latvijas tirgus uzraudzības sistēmas izvērtējumu. Projekts tiek īstenots, lai analizētu pašreizējo Latvijas tirgus uzraudzības sistēmas (nepārtikas preču jomā) darbību, kā arī OECD gatavos priekšlikumus sistēmas pilnveidei nākotnē. 2025. gadā šī projekta ietvaros tiek turpināts darbs esošās prakses uzlabošanai un pilnveidošanai, organizējot vairākas praktiskas apmācības Latvijas tirgus uzraudzības iestāžu pārstāvjiem, kā arī izstrādājot ziņojumus, vadlīnijas un citus atbilstošus dokumentus, kas pēc tam tiks izmantoti, gatavojot Ministru kabineta konceptuālo ziņojumu “Par tirgus uzraudzības sistēmu Latvijas Republikā”.

Konkurences padomes īstenotās aktivitātes

KP ir sniegusi informāciju un piedalījies diskusijās ar OECD, lai nodrošinātu OECD Latvijas Ekonomiskā pārskata 2024 sagatavošanu, kas ietver rekomendācijas konkurences politikas attīstībai. Tāpat Konkurences komitejā tika noslēgta OECD Rekomendāciju par konkurences neitralitāti²¹ skaidrojoša dokumenta (*toolkit*) projekta izstrāde. KP arī tika pārstāvēta OECD 2025. gada 25. februāra OECD rīkotā konferencē par konkurences neitralitāti, stāstot par Latvijas regulējumu un aktuālākajiem jautājumiem, kas risināti konkurences neitralitātes ietvarā.²²

Labklājība

2025. gada 14. februārī norisinājās OECD Sociālo lietu ministru sanāksme “*New Frontiers for Social Policy: Investing in the Future*”, kurā piedalījās labklājības ministrs Uldis Augulis. Plenārsesijā ministrs uzsvēra demogrāfisko tendenču un digitālās transformācijas pieaugošo ietekmi uz sabiedrību, kā arī nepieciešamību sociālajai politikai pielāgoties izaicinājumiem, nodrošinot iedzīvotājiem atbilstošus sociālos pakalpojumus un atbalstu. Ministru sanāksmes darba kārtībā bija aktuālie sociālās politikas un labklājības jomas izaicinājumi, t.sk. sabiedrības novecošanās, kā arī digitalizācija un automatizācija, darba tirgus un sabiedrības pārmaiņas.

2024. gada rudenī pēc Labklājības ministrijas iniciatīvas Latvija otro reizi piedalījās OECD apsekojumā *Risks That Matter*. Tā ir pēc vienotas metodoloģijas veikta iedzīvotāju aptauja (2024. gadā – piedalījās 27 OECD dalībvalstis). Apsekojumā tiek vērtēta iedzīvotāju uztvere par sociālajiem un ekonomiskajiem riskiem, un vērtējums par to, kā valdības risina šos jautājumus. Aptaujas rezultāti tiek plaši izmantoti dažādu OECD pētījumu sagatavošanā un tiem ir labi citējamības rādītāji starptautiskajos medijos²³.

Finanšu un nodokļu politika

Pārskata periodā veiktas aptaujas par:

- nodokļu stimuliem saistībā ar pētniecības un attīstības izdevumiem *OECD NESTI R&D tax incentive survey*;
- uzņēmumu ienākuma nodokļa likmēm *OECD Corporate Tax Rates Survey*;
- nodokļu politikas reformām *Tax Policy reforms 2025*;

²¹ Recommendation on Competitive Neutrality, [[OECD/LEGAL/0462](https://www.oecd.org/en/events/2025/02/workshop-on-advocating-for-competitive-neutrality-in-regulation-and-state-support.html)]

²² Skat.: <https://www.oecd.org/en/events/2025/02/workshop-on-advocating-for-competitive-neutrality-in-regulation-and-state-support.html>

²³ Risks That Matter publikācijas pieejamas: <https://www.oecd.org/en/about/programmes/oecd-risks-that-matter-rtm-survey.html#reports>

- uzņēmumu ienākuma nodokļa datiem *OECD corporate income tax data 2025*;
- efektīvajām nodokļu likmēm *Effective Tax Rates Survey*;
- uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumu prognozēšanu *Survey on CIT Revenue Forecasting*.

Pārskata periodā tika sagatavota informācija:

- modelim par Latvijas Nodokļu un pabalstu sistēmu *Tax-benefit model for Latvia*;
- pārskatam par darba ņēmēju, darba devēju nodokļiem un ģimenes valsts pabalstiem *Taxing wages*;
- pārskatam par ieņēmumiem *Revenue Statistics*;
- publikācijai par prioritātēm izaugsmes veicināšanai *Foundations for Growth*;
- atbalsta pasākumu apkopojumam par fosilajiem kurināmajiem *Inventory of Support Measures for Fossil Fuels*;
- datubāzei par vides politikas instrumentiem *OECD Database on Policy Instruments for the Environment*.

Pārskata periodā Latvijas pārstāvji piedalījās:

- WP1 speciālajā sesijā “*Getting Competitive Initiative*”;
- *OECD Product Market Regulation launch event*;
- *OECD Global Forum on Productivity*;
- OECD pētījumā par ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem un mazajiem, vidējiem, kā arī lielajiem uzņēmumiem;
- WP1 “*Workshop on Carbon leakage*”;
- WP1 “*Workshop on Climate Adaptation and Modelling*”;
- *OECD Event on Housing Issues and Policies*;
- seminārā “OECD PIAAC 2022-2023 datu tālākizmantošana”.

VID aizpildīja OECD anketas par:

- Valsts ieņēmumu dienesta pieejām nodokļu noteiktības veicināšanai (*FTA LBIP-MAP Forum survey on tax administration approaches to enhance tax certainty*) (2025. gada 28. maijs);
- savstarpējās saskaņošanas procedūru par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu lietu risināšanu (*Survey on “mapping” MAP cases for business taxpayers*) (2025. gada 27. jūnijs).

Tāpat VID piedalījās OECD dokumentu sagatavošanā:

- sniedza komentārus OECD Savstarpējās saskaņošanas procedūru Forumam par uzlabojumiem Rokasgrāmatā par efektīvu savstarpējo saskaņošanas procedūru īstenošanu (2025. gada 26. jūnijs);
- izskatīja OECD ikgadējo salīdzinošo pārskatu par starptautiskas uzņēmumu grupas pārskatiem par katru valsti, kas veikts saskaņā ar gala ziņojumā “*BEPS Action 13 Report*” noteikto ziņošanas kārtību (2024. gada 3. augusts).

Tāpat pārskata periodā Latvija piedalījās:

- 1) Finanšu tirgus komiteja (146th Session of the CMF 2024. gada 30.-31. oktobris), Finanšu un digitalizācijas darba grupa (*Finance and Digitalisation, OECD-FSB Roundtable on Artificial Intelligence in Finance*) ;
- 2) 2025 Global Insurance Statistics: Qualitative questionnaire ;
- 3) *Questionnaire on Protecting Consumers from Financial Scams and Frauds* ;

- 4) 2025 OECD Global Pension Statistics: Qualitative questionnaire ;
- 5) OECD fast-track data collection: preliminary 2024 insurance statistics ;
- 6) OECD/IOPS/WB fast-track data collection: preliminary 2024 pension statistics by type of financing vehicle ;
- 7) OECD Annual survey on financial incentives for retirement savings - 2024 update.

Finanšu pratība

Pārskata periodā Latvijas Banka sniegusi informāciju anketai par OECD finanšu pratības rekomendācijas īstenošanu, izplatīšanu un turpmāko atbilstību (*Questionnaire on the implementation, dissemination and continued relevance of the OECD Recommendation on Financial Literacy*), kuras rezultāti tiks apkopoti un ņemti vērā, izstrādājot OECD/INFE rekomendāciju par finanšu pratības stratēģiju (*Recommendation on Financial Literacy Strategy*).

Reģionālās attīstība

OECD ziņojums “Reģionu pievilcības pārskatīšana Latgales reģionā, Latvijā” sniedz padziļinātu ieskatu Latgales stiprajās pusēs un izaicinājumos, kā arī piedāvā starptautiski salīdzināmus datus un konkrētas rekomendācijas reģiona attīstībai. OECD analizē izmantots tā sauktais “pievilcības kompass”, kurā izvērtēti vairāk nekā 50 rādītāji sešās dimensijās – ekonomiskā pievilcība, savienojamība, vide, iedzīvotāju labbūtība, viesu piesaiste un mājokļi. Ziņojumā uzsvērts, ka, neraugoties uz ģeopolitiskajiem izaicinājumiem un ekonomiskajiem riskiem, Latgalei ir ievērojams potenciāls – stipra kultūras identitāte un bagāts dabas mantojums. Piemēram, Latgale uzrāda pozitīvas tendences emisiju samazināšanā, kas palīdz padarīt reģionu par labāku vietu ilgtspējīgām investīcijām un veselīgai dzīvei. Ziņojumā ir izceltas starptautiskas augstskolas un digitāla infrastruktūra. Reģionā augstāks par vidējo Eiropas Savienības (ES) rādītāju ir darba devēju radīto uzņēmumu īpatsvars 2020. gadā. Vienlaikus norādīts uz nepieciešamību uzlabot uzņēmējdarbības vidi, mājokļu kvalitāti, sabiedriskā transporta pieejamību un veicināt talantu piesaisti. Ziņojumā norādīts, ka Latgalei ir potenciāls un iespēja attīstīt vispārējo tūrisma piedāvājumu. Tā, piemēram, reģionā ir vairāk muzeju un galeriju uz vienu iedzīvotāju nekā vidēji ES, tāpat arī teātri ir tikpat izplatīti – lai gan abos gadījumos tas nedaudz atpaliek no vidējā rādītāja valstī.

Spēcīgu sniegumu kultūras un radošajā ekonomikā Latgalē uzrāda mazie un vidējie uzņēmumi. Latgalē uzņēmumu izveides temps mākslas, izklaides un atpūtas nozarē ir augstākais Latvijā, kas to pietuvina labākajiem rādītājiem ES un OECD. Vienlaikus Latgale saskaras ar problēmām veselības aprūpes pieejamībā un novērojama zema sociālā saliedētība. VARAM turpinās sadarboties ar Latgales pašvaldībām, uzņēmējiem un izglītības iestādēm, lai īstenotu OECD rekomendācijas un izmantotu šo ziņojumu kā stratēģisku instrumentu attīstības plānošanā.

Latvija ir uzaicināta piedalīties OECD pētījumā “Vidējo pilsētu potenciāla iedzīvināšana”, kura mērķis ir izpētīt vidējo pilsētu lomu un potenciālu reģionālās attīstības veicināšanā un sagatavot politikas rekomendācijas vietējam, nacionālam un Eiropas līmenim. Pētījums tiek veikts sadarbībā ar Eiropas Komisiju un uzsākts 2024. gadā ar analītisko daļu, definējot vidējās pilsētas un to būtiskākās funkcijas, kā arī izstrādājot vidējo pilsētu tipoloģiju un iekļaujot to raksturojošos elementus un definīcijas kritērijus. VARAM 16.–19.jūnijā uzņēma OECD faktu izziņas misiju, kuras ietvaros tika organizēta nozaru ministriju un citu

nacionālo iesaistīto pušu diskusija Rīgā ar mērķi izzināt vidējo pilsētu izaicinājumus un tiem iespējamajos risinājumus, kā arī nozaru plānošanas ietekmi uz vidējo pilsētu attīstību un pakalpojumu pieejamību reģionos. OECD faktu izziņas misijai izvēlējusies sešas valstis ar dažādiem nacionālajiem kontekstiem: Franciju, Rumāniju, Čehiju, Austriju, Latviju un Itāliju. OECD pētnieki kā izpētes pilsētas Latvijā izvēlējās Liepājas valstspilsētas un Saldus novada pašvaldību, kur arī norisinājās tālākā faktu izziņas misija ciešā sadarbībā ar vietējām iesaistītajām pusēm. Pētījuma gala nodevums, t.sk. sagatavotās rekomendācijas, plānots publicēt 2026. gada I ceturksnī.

Digitālā politika

VARAM sagatavoja informāciju šādiem OECD pārskatiem:

- *EU Member States (MS) in implementing the EU Coordinated Plan on AI reviewed in 2021* (2024. gada septembris);
- *OECD Survey on Digital Government 3.0* (2025. gada aprīlis);
- *OECD Digital Economy Outlook 2026 Questionnaire* (2025. gada jūnijs).

Korupcijas novēršana un apkarošana

2024. gadā KNAB tika iesaistīts OECD ziņojuma “Pretkorupcijas tendence Austrumeiropā un Centrālāzijā” (*Anti-Corruption Trends in Eastern Europe and Central Asia*) (https://www.oecd.org/en/publications/anti-corruption-trends-in-eastern-europe-and-central-asia_69c92037-en.html) izstrādē, sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Tieslietu ministriju, Uzņēmumu reģistru un Valsts kanceleju sniedzot informāciju un papildus skaidrojumus. Ziņojums publicēts 2025. gada jūlijā, un atspoguļo korupcijas apkarošanas stratēģisko ietvaru un uzņēmējdarbības integritātes tendences, sasniegumus, izaicinājumus un labo praksi Austrumeiropā un Centrālāzijā, analizējot 21 no 24 OECD Austrumeiropas un Centrālāzijas Pretkorupcijas tīkla dalībvalstīm. Vairākos rādītājos Latvija tiek izcelta kā viens no pozitīvajiem piemēriem (TAP izveide un funkcijas, Korporatīvās pārvaldības kodekss).

2025. gada maijā noslēdzās projekts "Korupcijas novēršanas ietvara stiprināšana Latvijā", kas īstenots Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta Tehniskā atbalsta instrumenta ietvaros. Projekta virsmērķis bija sniegt Latvijai atbalstu reformu izstrādē un ieviešanā korupcijas novēršanas jomā. Attiecīgi projekta laikā OECD eksperti: 1) veica interešu konflikta novēršanas valsts amatpersonu darbībā normatīvā regulējuma atbilstības mūsdienu situācijai izvērtējumu, sagatavoja secinājumus un ieteikumus Latvijas interešu konflikta novēršanas regulējuma stiprināšanai; 2) izvērtēja normatīvos aktus un izstrādāja metodoloģiju iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas ieviešanas kvalitātes novērtēšanai publiskas personas institūcijās; 3) sagatavoja rekomendācijas Nacionālā korupcijas risku novērtējuma metodoloģijas izstrādei.

Iekšlietas un migrācija

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (turpmāk – PMLP) sagatavoja ziņojumu un statistikas pielikumu OECD SOPEMI (*The Continuous Reporting System on Migration*) migrācijas ekspertu darba grupai. Ziņojuma ievads un statistikas dati tika iekļauti ikgadējā OECD Starptautiskās migrācijas apskatā (*International Migration Outlook 2024*).

PMLP sniedza statistiku OECD-UNHCR anketai, kas pēta bēgļu likumīgos uzņemšanas ceļus (*OECD-UNHCR mapping of regular pathways of admission to third countries used by refugees*). Tāpat tika sniegta statistika par afgāņiem, sīriešiem, eritrejiešiem, irāņiem,

irākiešiem, somāliešiem, venecuēliešiem un sudāniešiem, kas ieceļojuši Latvijā kā studenti, nodarbinātie, ģimenes locekļi un cita veida ieceļošanas ceļā (ne patvēruma pieprasīšanas veidā).

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komitejas aktivitātes

Pārskata periodā SPRK sniedza atbildes 2025. gada martā publicētajam OECD pārskatam “*The 2023 Indicators on the Governance of Sector Regulators*” par 3 jomām – regulatoru neatkarību, pārskatāmību un kompetencēm. No SPRK regulētajām nozarēm salīdzinājums attiecas uz enerģētikas, elektronisko sakaru un ūdens nozares regulēšanu. Piedalījās 42 valstu regulatori. SPRK rādītāji ir virs OECD vidējā rādītāja. Pastāv korelācija, ka neatkarīgāko regulatoru darbības pārskatāmība ir augstākā līmenī.

Klimats

Latvija ar brīvprātīgo iemaksu 15000 EUR gadā finansiāli atbalstīja OECD Starptautisko rīcības programmu klimata jomā (*International Programme for Action on Climate (IPAC)*). IPAC ietvaros tiek apkopoti dati, lai atbalstītu valstu politikas veidotājus un veicinātu OECD darbu klimata pārmaiņu jomā.

Latvija aktīvi piedalās “Iniciatīvas ietvars par oglekļa mazināšanas pieejām” (*Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches, IFCMA*) 2025. gadā uzsāktajā Klimata politikas pasākumu datu bāzes (*IFCMA Climate Policy Database*) izveidē. Pirmā datu bāzes versija tiks publicēta 2025.gada decembrī.

Tiek apkopoti un sniegti dati citām svarīgām OECD datu bāzēm: Vides politikas instrumentu datu bāze (*Policy Instruments for the Environment (PINE) Database*); Vides Informācijas datu bāzei (*Round Table on Environmental Information (RTEI)*).

KEM sniedz pārskatu ĀM par ieguldījumiem attīstības sadarbības īstenošanai klimata jomā, kas tiek apkopots OECD Attīstības palīdzības komitejas (DAC) datu bāzei.

Tieslietas

Pārskata periodā ir uzsākta OECD novērtēšana par tiesiskuma pieejamību Latviju 2025 *OECD Questionnaire on People-Centred Justice*. 2025. gada 15. jūlijā no OECD saņemta anketa, lai novērtētu OECD rekomendācijas par pieejamību tiesiskumam Latvijā izpildi (*OECD Recommendation on Access to Justice and People-Centred Justice Systems*).

Veselība

Ekspertu grupas sabiedrības veselības ekonomikas jautājumos (EGEPH) ietvaros ir veikta aktīva dalība vairākās sabiedrības veselības datu analīzes iniciatīvās, kuru rezultātā izstrādāti ziņojumi par aktuālajiem sabiedrības veselības jautājumiem. Tostarp analizēta antimikrobiālās rezistences (AMR) ietekme, tai skaitā ekonomiskie aspekti, izvērtēta gatavība nākotnes pandēmijām, apkopoti dati par alkohola patēriņu un citām atkarībām, kā arī veikta hronisku slimību, piemēram, aptaukošanās, ietekmes uz sabiedrības veselību analīze. Sabiedrības veselības jautājumi tiek regulāri atspoguļoti arī OECD ziņojumos *Health at a Glance*. Pašlaik tiek plānota EGEPH pārveide par jaunu OECD tīklu, lai stiprinātu starptautisko sadarbību un uzlabotu sabiedrības veselības ekonomikas analīzes kapacitāti.

Lauksaimniecība

Lauksaimniecības bioloģiskās daudzveidības indikatora izstrāde. Indikators pagaidām netiek izmantots, lai tieši salīdzinātu valstis, tomēr tas ir noderīgs, lai sekotu biodaudzveidības izmaiņām laika gaitā.

Lauksaimniecības atbalsta uzskaites uzlabošana. Latvijai būtiski ir divi galvenie aspekti:

- nodrošināt, ka informācija par lauksaimniecības atbalstu ir pieejama par Latviju atsevišķi, nevis tikai ES kopējā atbalsta kontekstā;
- izveidot atbalsta klasifikācijas sistēmu, kas korekti izvērtē atbalsta vides un sociālās dimensijas, nevis vienkāršoti koncentrējas tikai uz ekonomisko skatupunktu. Šajā procesā tiek iesaistīta arī Eiropas Komisija, lai sistēmas uzlabojumos atspoguļotos pēdējo desmitgažu ES Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) reformas.

Transports

Pārskata periodā Satiksmes ministrija sniegusi informāciju vairākiem OECD pārskatiem un aptaujām:

- *OECD Digital Economy Outlook 2025* (Digitālais Ekonomikas pārskats 2025);
- *OECD Economic Surveys: European Union/Euro Area 2025* (Eiropas Savienības un Eirozonas Ekonomikas pārskats 2025);
- OECD Ekonomikas pārskats par Latviju 2025, *CSI 2025 Regulatory Questionnaire*, OECD attīstības sadarbības atskaitei, *OECD Regional questionnaire 2025*;
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Attīstības palīdzības komitejas pieprasījums par Latvijas sniegto oficiālo attīstības palīdzību 2024. gadā;
- Member States' actions to implement the EU revised Coordinated Plan on AI (OECD sagatavotais Latvijas pārskats: "Progresā uzraudzība Eiropas Savienības koordinētā mākslīgā intelekta plāna īstenošanā");
- *2024 OECD Survey on the progress with the 2012 OECD Recommendation on Principles for Public Governance of Public-Private Partnerships*;
- *OECD standard EU Survey of Central Government Public Servants*.

Publisku personu kapitālsabiedrību pārvaldība

Lai sekmētu atjaunoto OECD vadlīniju publisku personu kapitālsabiedrību pārvaldībai ieviešanu 2024. gada 26. novembrī Valsts kanceleja, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts (BICG) un OECD Rīgā rīkoja starptautisku konferenci par jaunajām OECD valsts kapitālsabiedrību pārvaldības vadlīnijām. Pasākums pulcēja augsta līmeņa ekspertus un politikas veidotājus no OECD, Latvijas, Igaunijas un Lietuvas, lai apspriestu, kā šīs vadlīnijas var uzlabot valsts uzņēmumu caurspīdību, veicināt ilgtspēju un profesionālu vadību, kā arī sekmēt ekonomikas attīstību un sabiedrības uzticību.

V OECD labākās prakses apmaiņa, rekomendācijas un to ieviešana Latvijā

Regulatīvā politika/ publiskā pārvaldība

Laikposmā no 2024. gada jūlija līdz 2025. gada jūlijam notika divas Regulatīvās politikas komitejas sesijas, kurās OECD pieaicinātie eksperti un dalībvalstu pārstāvji iepazīstināja ar

aktualitātēm regulatīvās politikas jomā un dalījās ar labās prakses piemēriem un problēmsituācijām.

Laikposmā no 2024. gada jūlija līdz 2025. gada jūlijam notika divas Publiskās pārvaldības komitejas sesijas, tostarp viena notika Milānā paralēli ar OECD starptautisko forumu (sk. zemāk).

2024. gada 21.–22. oktobrī, Milānā notika OECD starptautiskais forums “*Building Trust and Reinforcing Democracy Agenda*”. Forumā no Latvijas piedalījās Ārlietu ministrijas, Valsts kancelejas un VARAM pārstāvji. Forums pamatā notika kā augsta līmeņa debates par nozīmīgām tēmām. Starptautiskais forums bija veltīts šādiem jautājumiem:

- uzticēšanās valsts institūcijām, demokrātijas noturība un nākotnes izaicinājumi;
- jēgpilna sabiedrības līdzdalība un ieklausīšanās iedzīvotāju viedokļos;
- informācijas integritātes stiprināšana (dezinformācija kā izaicinājums demokrātijai);
- publisko pakalpojumu kvalitāte; un
- MI nozīme valsts pārvaldē.

Forumā klātienē piedalījās 450 dalībnieki no 60 valstīm. Bija 80 runātāji, tostarp ministri, bijušie premjerministri un citi augsta līmeņa pārstāvji no valsts institūcijām, privātā sektora (Meta, IBM, EY, Tik Tok), pilsoniskās sabiedrības organizācijas un pētniecības centri (IREX, International IDEA). Forumu atklāja Lombardijas reģiona prezidents, OECD ģenerālsēkretārs un Itālijas valsts pārvaldes ministrs. OECD ģenerālsēkretārs Mathias Kormans (*Mathias Cormann*) uzsvēra, ka 2024. gada forums ir iespēja diskutēt par politisko polarizāciju un pieaugošu neapmierinātību ar demokrātiskiem procesiem. Lēmumu pieņemšanas procesam valsts institūcijās ir jābūt iekļaujošam un caurskatāmam. Lai atbalstītu dalībvalstis, OECD turpinās demokrātijas stiprināšanas iniciatīvu un pievērsīs uzmanību tās globālam pārklājumam. Forumā tika diskutēts par to, kā vairot jēgpilnu sabiedrības līdzdalību, tostarp kāda ir pieredze, rīkojot pilsoņu asamblejas Īrijā, Francijā un Vācijā. Uzsvērts, ka jāveido tādas demokrātiskās institūciju, kas stiprina iedzīvotāju kapacitāti un vēlmi iesaistīties lēmumu veidošanā.

2024. gada 22. aprīlī Milānā notika OECD Publiskās pārvaldības komitejas sesija, kur tika skatīti sekojoši jautājumi:

- \atskats uz starptautisko forumu un kopēja diskusija par to;
- OECD *Reinforcing Democracy Initiative* turpmākā rīcība un kopēja diskusija par stratēģiskajām prioritātēm;
- diskusija par valsts pārvaldes reformu (modernizāciju).

Bokoni universitātes vadības skola sniedza prezentācijas par akadēmiskiem pētījumiem par valsts pārvaldi, tostarp jaunu robustumu (*robustness*) pieeju un modeļiem, lai cīnītos ar dažādām mūsdienu pasaules turbulencēm.

2025. gada 28.–30. aprīlī Parīzē notikušajā Publiskās pārvaldības komitejas sesijā darbu uzsāka jaunā PGC priekšsēdētāja *Sapana Agrawal* no Lielbritānijas.

PGC apspriestās tēmas un pētījumi:

- Sanāksmē pārrunāta jau trešā pēc kārtas OECD Uzticēšanās pētījuma norise. 2025. gada nogalē būs aptaujas dalībvalstīs, bet 2026.gadā OECD Uzticēšanās pētījums būs pieejams, tostarp dati par Latviju.
- OECD ziņojums par mākslīgo intelektu valsts institūciju darbā (*Governing with AI Report*), kuru plānots publicēt 2025. gada septembrī. Ziņojumā būs vairāk nekā 100 piemēru MI izmantošanai valdību darbā, tostarp civildienestā, publiskajās finansēs, nodokļu, regulējuma dizaina u.c. jomās.
- *Government at a Glance 2025* tēmas un secinājumi. Ziņojuma virstēma – Zaļā kursa vadība. Ziņojumā ir apskatīts plašs ar valsts pārvaldību saistītu tēmu loks, piemēram, veselības, izglītības, tiesu varas un administratīvo pakalpojumu pieejamība, pārresoru jautājumi, digitālā politika, valsts budžets, iepirkumi u.c. Ziņojums tika publicēts 2025. gada 19. jūnijā.

Latvija PGC sesijā sniedza informāciju par administratīvā sloga samazināšanu Latvijā, tostarp par Rīcības grupu birokrātijas mazināšanai.

Tāpat PGC 2025. gada 28.–30. aprīļa sesijā bija seminārs par iedzīvotāju apmierinātības ar valsts pakalpojumiem mērījumiem, veidojot uz cilvēku vērstus publiskos pakalpojumus. Seminārs notika OECD un Eiropas Komisijas TSI projekta *Measuring Citizen Satisfaction with key government services for better performance and enhanced trust* ietvaros. Minētajā projektā piedalās 10 ES dalībvalstis, kuru vidū ir Latvija (VARAM) un tas noslēgsies 2025. gadā. Projekta centrālais elements ir metodikas izstrāde, lai mērītu iedzīvotāju apmierinātību ar publiskajiem pakalpojumiem un veicinātu to organizēšanu atbilstoši dzīves situācijām (*life events approach*), piemēram, bērna dzimšana, studiju uzsākšana, darba atrašana.

2024. gada septembrī, OECD vadītā pieredzes apmaiņā, Inovācijas laboratoriju apmeklēja ilggadējs Ziemeļīrijas Inovācijas laboratorijas vadītājs Malkoms Bītijs (*Malcolm Beattie*). Pieredzes apmaiņas ietvaros tika organizētas iekšējās darbnīcas, kā arī darbnīcas Inovācijas laboratorijas ekspertu tīklam.

OECD Valsts sektora inovāciju observatorija (*Observatory of Public Sector Innovation – OPSI*): 2025. gada februārī un martā Valsts kancelejas Valsts pārvaldes politikas departamenta pārstāvji tikās ar OECD pārstāvjiem, lai pārrunātu aktuālākās administratīvā sloga samazināšanas metodikas.

2025. gada 4. martā Parīzē notika 43. ikgadējā Valdības centru vecāko amatpersonu tīkla sanāksme (*43rd annual meeting of the Network of Senior Officials from Centres of Government*). Sanāksmē piedalījās Valsts kancelejas direktors. Sanāksmi atklāja OECD ģenerālsekretāra vietniece *Mary Beth Goodman*. Sanāksmē tika apspriestas četras tēmas:

- kā stiprināt uzticēšanos valsts institūcijām šodienas sarežģītajā politikas vidē -

- kāda ir valdības centra loma;
- kā izmantot mākslīgo intelektu valsts pārvaldes darbā;
- kā veidot visaptverošu pieeju informācijas integritātes jomā: kādi resursi un institūcijas tam ir nepieciešami;
- jaunas pieejas publiskajai komunikācijai.

2025. gada 4.–5. februārī notika Vecāko budžeta amatpersonu komitejas (*Committee of Senior Budget Officials - SBO*) Darba grupas par budžeta izpildi un rezultātiem (*Working Party on Performance and Results*) sanāksme. Tajā piedalījās Valsts kancelejas pārstāve un informēja par darbības rādītājiem stratēģiskajā plānošanā Latvijā kontekstā ar valsts budžeta plānošanas procesu.

Izglītība

Ievērojot OECD rekomendācijas attiecībā uz izglītības kvalitātes uzraudzību, IZM ar ES fondu atbalstu turpina darbu pie Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveides.

2023.–2024. gadā OECD sniedza tehnisko palīdzību IZM institucionālās kapacitātes novērtēšanai, kas vērsta uz izglītības kvalitātes monitoringa un skolu pilnveides atbalsta uzdevumiem un pienākumiem, kuras ietvaros tika veikts izglītības kvalitātes monitoringa un pilnveides nodrošināšanas funkciju un kapacitātes izvērtējums “Tehniskā palīdzība institucionālās kapacitātes novērtēšanai izglītības kvalitātes uzraudzībai un izglītības kvalitātes pilnveidei”, lai tādējādi sniegtu ieguldījumu izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmas attīstībā Latvijā.

Izglītības sistēmas institucionālo spēju stiprināšanai, datus un pierādījumus balstītas politikas plānošanas un īstenošanas vajadzībām IZM aicināja OECD Izglītības un prasmju direktorātu (*Directorate for Education and Skills*) veikt izglītības sistēmas institucionālo kapacitātes novērtējumu: IZM nozaru departamentiem, četrām valsts līmeņa aģentūrām (Valsts izglītības satura centram, Valsts izglītības attīstības aģentūrai, Izglītības kvalitātes valsts dienestam un Akadēmiskās informācijas centram) un izglītības pārvaldēm 43 pašvaldībās Latvijā.

Ziņojums “*An institutional capacity assessment of Latvia’s education system: Optimising the institutional capacity for education quality monitoring and school improvement support in Latvia*” publicēts *OECD Education Policy perspectives* (2024)²⁴.

Novērtējumā sniegtie atzinumi rāda, ka izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas aptveramība lietojumam nozīmīgi saistāma ar digitalizāciju un datupratību, kas līdz ar 2021.–2027. gada plānošanas periodā specifiskā atbalsta mērķa 4.2.2. "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un

²⁴ https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/12/an-institutional-capacity-assessment-of-latvia-s-education-system_01f6671d/40166c48-en.pdf

mācekļības ieviešanu" 4.2.2.4. pasākuma projekta "Atbalsts izglītības kvalitātes attīstībai" īstenošanu būs fokusā turpmāko četru gadu periodā, jo projekta tvērums vērsts tieši uz digitāliem risinājumiem izglītības kvalitātes monitoringam:

- 1) datu pieejamību - datu vākšana, izgūšana, uzkrāšana, analīze, apstrāde, vizualizācija un pieejamības nodrošināšana informācijas tehnoloģiju vidē;
- 2) Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveidi, tai skaitā jaunu rīku izstrādi – rīku prototipu digitalizāciju, aprobāciju, testēšanu pilnveidei un ieviešanu lietošanai, kā arī jau esošo IKM sistēmas (5) rīku pilnveidi un attīstību atbilstoši to lietotāju vajadzībām;
- 3) IT vides un datu izvērtējumu izglītības kvalitātes monitoringa rīku un procesu tālākai attīstībai;
- 4) datu prasības kapacitātes stiprināšanu mācībās, pieredzes pārneses, mērķsadarbības pasākumos IKM sistēmas administrētājiem un lietotājiem nozarē un pašvaldībās.

2023. gada 4. jūlijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot izglītības un mācību sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū, tostarp ar neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanas palīdzību, lai atbalstītu pamatkompetenču, tostarp uzņēmējdarbības un digitālo prasmju, apguvi, un sekmējot duālo mācību sistēmu un mācekļības ieviešanu" 4.2.2.5. pasākuma "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas attīstībai un nodrošināšanai"²⁵, kas paredz veikt regulāru izglītības kvalitātes monitoringu arī turpmākajos gados ar Eiropas Savienības (ES) fondu atbalstu 6,8 miljonu eiro apmērā, turpinot Latvijas dalību starptautiskajos salīdzinošajos pētījumos, tai skaitā OECD Starptautiskajā skolēnu prasmju novērtēšanas programmā OECD PISA 2025, Starptautiskajā mācību vides pētījumā OECD TALIS 2024, Starptautiskajā pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmas pētījumā OECD PIAAC 2022–2023 un starptautiskajās programmās, Izglītības sistēmu indikatoru programmā OECD INES un Izglītības pētniecības un inovāciju centra darbības programmā OECD CERI. Dalība pētījumos un programmās dod iespēju gan mērīt pārmaiņas, gan analizēt cēloņus un, veicot starptautisko salīdzinājumu, arī novērtēt nepieciešamās izmaiņas. Tāpat dalība starptautiskajos izglītības pētījumos un programmās sekmē priekšlikumu sagatavošana izglītības procesa, pārvaldības un mācību satura pilnveidei izglītības, cilvēkresursu un tautsaimniecības attīstības politikas plānotājiem un īstenotājiem. 2023. gada 1. decembrī tika noslēgta Vienošanās ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par 4.2.2.5. projekta īstenošanu²⁶, kā arī 2024. gada 28. februārī noritēja pirmā Uzraudzības padomes²⁷ sanāksme, kurā tika nostiprināta labākā prakse sanāksmēs pieņemt lēmumus par pārskata periodā veikto darbību atbilstību plānotajam ieviešanas laika grafikam un nodevumu saturisko kvalitāti. 2024. gada 30. oktobrī notika otrā Uzraudzības padomes sanāksme, kurā tika

²⁵ <https://www.vestnesis.lv/op/2023/131.17>

²⁶ <https://www.cfla.gov.lv/lv/4-2-2-5>

²⁷ <https://www.izm.gov.lv/lv/uzraudzibas-padome>

izskatīta informācija par paveikto, salīdzinošo starptautisko izglītības pētījumu rezultātu pārneses pasākumiem, kā arī diskutēts par projekta komunikācijas stratēģiju.

IZM pārstāvji pārskata periodā aktīvi dalījās ar Latvijas pieredzi un labo praksi izglītības un prasmju jomās dažādos OECD pasākumu formātos:

- 2024. gada 29.–30. novembrī norisinājās starptautiskā PISA konference 2024 “*Using PISA evidence to inform education policies and practices*”, pievēršot uzmanību PISA datu izmantošanai politikas plānošanā un ietekmes izvērtēšanā. IZM valsts sekretāra vietniece–Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktore Ilze Saleniece prezentēja Latvijas pieredzi PISA un citu starptautisko pētījumu datu izmantošanā izglītības politikas plānošanā un izvērtēšanā.
- 2024. gada 15. novembrī IZM Profesionālās un pieaugušo izglītības departamenta vecākā eksperte Jeļena Muhina piedalījās OECD Prasmju centra seminārā “*Building stronger skills through social dialogue: the power of stakeholder engagement in education and skills policy*”, kurā prezentēja informāciju par Prasmju fonda attīstības un pilotēšanas projektu atsevišķās nozarēs Latvijā. Semināra fokusā bija sociālā dialogā balstīta prasmju politikas veidošana, nevalstiskā sektora līdzdalības atbalsta instrumenti visaptverošas un iekļaujošas, kā arī mainīgām darba tirgus prasībām atbilstošas izglītības un prasmju politikas veidošanā.

Finanšu un nodokļu politika

2024. gada ekonomikas pārskatā par Latviju attiecībā uz nodokļiem minētas piecas rekomendācijas:

1. Samazināt darbaspēka nodokļu slogu zemu ienākumu saņēmējiem, piemēram, samazinot sociālās apdrošināšanas iemaksas zemākiem ienākumiem vai palielinot iedzīvotāju ienākuma nodokļa progresivitāti.
2. Rūpīgi izvērtēt valsts negūto ieņēmumu ietekmi, piemērojot nodokļu atvieglojumus, un samazināt to kopējo apjomu.
3. Apsvērt mantojuma nodokļa ieviešanu, vienlaikus paredzot atbrīvojumus mazvērtīgiem mantojumiem un nodokļa nomaksu pa daļām.
4. Paaugstināt nekustamā īpašuma nodokli, pamatojoties uz regulāri atjauninātām tirgus vērtībām, vienlaikus turpinot nodrošināt nodokļu atvieglojumus galvenajai dzīvesvietai nabadzīgākajām māsaimniecībām.
5. Nodrošināt pašvaldībām pietiekamus resursus, palielinot to nodokļu ieņēmumu daļu.

2024. gadā Saeimā tika apstiprinātas nodokļu politikas izmaiņas, kas paredz:

- Diferencētā neapliekamā minimuma aizstāšanu ar fiksētu neapliekamo minimumu no 2025. gada (510 *euro* mēnesī), kā arī turpmāku paaugstināšanu uz 550 *euro* mēnesī no 2026. gada, un uz 570 *euro* mēnesī no 2027. gada.
- No 2025. gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes noteikšanu 25,5% apmērā gada ienākumam līdz 105 300 *euro* un 33% likmes noteikšanu gada ienākumam virs 105 300 *euro*, kas faktiski tiek iekasēts, samaksājot solidaritātes nodokli.
- No 2025. gada pensionāra neapliekamā minimuma paaugstināšanu no 500 uz 1000 *euro* mēnesī.
- Ikgadēju minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu (2025. gadā 740 *euro* mēnesī, 2026. gadā 780 *euro* mēnesī, 2027. gadā 820 *euro* mēnesī).
- No 2025. gada papildu iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes 3% apmērā ieviešanu

ienākumiem (dividendes, kapitāls u.c.) virs 200 000 *euro* gadā, deklarējot gada ienākumus.

- No 2025. gada akcīzes nodokļa likmju paaugstināšanu naftas produktiem, kurus izmanto par degvielu, naftas produktiem, dabasgāzei un sašķidrinātai naftas gāzei, kuru izmanto kā kurināmo, bezalkoholiskajiem dzērieniem ar cukura saturu no 8 g uz 100 ml, alkoholiskajiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem un pēc lietošanas mērķa līdzīgiem produktiem, kā arī akcīzes nodokļa atbrīvojuma atcelšanu naftas produktiem, kurus izmanto elektroenerģijas ražošanā un koģenerācijā.
- No 2025. gada transportlīdzekļu ekspluatācijas, izložu nodokļa, dabas resursu nodokļa likmju paaugstināšanu.
- No 2025. gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes izlīdzināšanu pārējiem ienākumiem, paaugstinot to no 20% uz 25,5% (ienākumam no kapitāla, kapitāla pieauguma, dividendēm, kuras jau līdz šim bija aplikamas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli u.c.)
- No 2025. gada līdz 2027. gadam solidaritātes iemaksu ieviešanu kredītiestādēm un citu valstu kredītiestāžu filiālēm Latvijā.
- No 2027. gada uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu, azartspēļu nodokļa likmju paaugstināšanu.

Finanšu ministrija ik gadu veic būtiskāko nodokļu atvieglojumu izvērtējumu, novērtējot valsts negūto ieņēmumu apjomu nodokļu piemērošanas rezultātā. Tomēr jāatzīmē, ka valsts negūto ieņēmumu summa nodokļu atvieglojumu piemērošanas rezultātā neatspoguļo budžeta papildu ieņēmumu potenciālu. Pastāv nodokļu atvieglojumi, kas izriet no starptautiskām saistībām, piemēram, obligāti saskaņā ar ES direktīvām, noteikti starptautiskajos līgumos, pamatojoties uz *Athena* mehānisma atbrīvojumu no nodokļiem, pamatojoties uz ES tiesību aktiem, lai nodrošinātu valsts funkciju izpildi, kompensētu dažāda veida zaudējumus, vienkāršotu nodokļu sistēmu u. c.

Tāpat šobrīd Finanšu ministrijā norit apjomīgs darbs pie nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanas trīs posmos. Pēdējais no tiem noslēgsies ar informatīvo ziņojumu “Par spēkā esošo nodokļu atvieglojumu efektivitātes izvērtēšanu”, kurā tiks ietverts mērķu sasniegšanas pakāpes novērtējums spēkā esošajiem nodokļu atvieglojumiem, kā arī atbilstoši ministriju sniegtajai informācijai iekļauts izvērtējums par kopējo pieejamo atbalstu konkrētam mērķim, grupai vai nozarei. Minēto informatīvo ziņojumu plānots sagatavot līdz 2026. gada 30. decembrim.

Jāatzīmē, ka saistībā ar mantojuma darījumiem šobrīd eksistē valsts nodevas un notāra nodeva, taču mantojuma nodokļa ieviešanas analīze ir aktuāla, lai nonāktu pie argumentētiem un konkrētiem lēmumiem par mantojuma nodokļa nepieciešamību.

2024. gadā Finanšu ministrija sagatavoja nekustamā īpašuma nodokļa izvērtējumu, kuru izskatot, koalīciju veidojošo partiju pārstāvji un valdības sociālie un sadarbības partneri vienojās, ka nepieciešams veikt pasākumus, lai saglabātu nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu īpatsvara stabilitāti IKP turpmākajos gados. Tomēr konkrēti lēmumi attiecībā uz nekustamā īpašuma nodokļa izmaiņām netika pieņemti, un joprojām norit aktīvs darbs pie nekustamā īpašuma nodokļa politikas izmaiņu analīzes un vērtēšanas.

Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju, valdības noteiktās 2026.–2028. gada budžeta prioritātes ir drošība, demogrāfija, izglītība (22.09.2025 informatīvais ziņojums “Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamiem prioritārajiem pasākumiem 2026., 2027. un 2028. gadam” tika izskatīts Ministru Kabinetā), līdz ar to aizsardzības spēju stiprināšanai nepieciešamā finansējuma nodrošināšanā solidāri jāpiedalās visiem valdības līmeņa sektoriem, tajā skaitā

arī pašvaldībām. Izmaiņas nekustamā īpašuma nodokļa politikā varētu radīt pašvaldībām papildu ieņēmumus. Vienlaikus norādām, ka pašvaldību nodokļu ieņēmumu īpatsvars no IKP Latvijā ir ceturtais augstākais starp ES valstīm, pārsniedzot ES vidējo rādītāju.

Latvija turpina ieviest OECD rekomendācijas saistībā ar veiktajiem novērtējumiem – OECD konfidencialitātes un datu aizsardzības novērtējums un *OECD Global Forum* otrās kārtas novērtējums par informācijas apmaiņas pēc pieprasījuma standarta ieviešanu Latvijā. 2024. gada jūlijā norisinājās Automātiskās informācijas apmaiņas vērtētāju grupas (AEOI PRG) sanāksme par Latvijas otrās kārtas AEOI (CRS) efektivitātes izvērtējumu, kas tika veikts laika posmā no 2023. gada oktobra līdz 2023. gada decembrim (kad norisinājās OECD ekspertu klātienēs vizīte Latvijā). Sanāksmes ietvaros tika sniegts OECD novērtējums un rekomendācijas, kuras Latvijai ir jāievieš noteiktos termiņos.

VID sadarbībā ar Finanšu ministriju no 2024. gada 24. oktobra līdz 2025. gada 10. jūlijam piedalījās Latvijas novērtēšanā par nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas novēršanas (*Base Erosion and Profit Shifting*, turpmāk – BEPS) 14. minimālo standartu “Efektīvu starpvalstu nodokļu strīdu izšķiršanas minimālo standartu ieviešana” (*Making Dispute Resolution Mechanisms More Effective*, turpmāk – BEPS 14. standarti) ieviešanu par periodu no 2020. gada 1. maija līdz 2024. gada 30. novembrim. Ziņojums par Latvijas novērtēšanu tika apstiprināts OECD Savstarpējās saskaņošanas procedūru Foruma (*OECD FTA MAP Forum*) sēdē, kas notika 2025. gada 7.–10. jūlijā.

Latvijas novērtējumā par BEPS 14. standartu ieviešanu OECD izvirzīja šādas rekomendācijas uzlabojumu veikšanai:

Jomas uzlabojumiem	OECD MAP (<i>Mutual Agreement Procedure</i>) Foruma Sekretariāta rekomendācijas
Viena no 65 noslēgtajām nodokļu konvencijām ar Latviju nesatur atrunu, kas ir ekvivalenta OECD Modeļa konvencijas par ienākumu un kapitāla aplikšanu ar nodokļiem (Modeļkonvencija) par 25. panta pirmās daļas pirmajam teikumam ²⁸ – vai nu tādā redakcijā, kas bija spēkā pirms BEPS 14. minimālā standarta apstiprināšanas, vai nu tādā redakcijā, kā tika koriģēts pēc BEPS 14. minimālā standarta apstiprināšanas – un netiks modificēta, izmantojot Daudzpusējo konvenciju nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas novēršanas pasākumu ieviešanai attiecībā uz nodokļu konvencijām. Šajā sakarā Latvijā ir	Latvijai ir jāuzsāk sarunas ar otru iesaistīto valsti ar nolūku iekļaut minēto atrunu nodokļu konvencijā, kas šobrīd netiks modificēta, izmantojot Daudzpusējo konvenciju nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas novēršanas pasākumu ieviešanai attiecībā uz nodokļu konvencijām.

²⁸ OECD Modeļkonvencijas 25. panta pirmās daļas 1. teikums – Ja persona uzskata, ka vienas Līgumslēdzējas valsts vai abu Līgumslēdzēju valstu rīcība izraisa vai var izraisīt tādu šīs personas aplikšanu ar nodokļiem, kas neatbilst šīs Konvencijas noteikumiem, šī persona var neatkarīgi no tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ko paredz šo valstu iekšējie tiesību akti, iesniegt savu lietu jebkuras Līgumslēdzējas valsts kompetentajai iestādei.

ziņojusi, ka tā veic darbības, lai piedāvātu uzsākt divpusējās sarunas ar otru valsti par nodokļu konvencijas uzlabošanu.	
Kaut gan Latvijas MAP lietas tika pabeigtas vidēji 17.07 mēnešu laikā, kas ir zem 24 mēnešu vidējā rādītāja, Latvijas kopējais MAP lietu skaits ir palielinājies vairāk nekā četras reizes laika posmā starp 2020. un 2023. gadu ar nozīmīgu pieaugumu gan transfertcenu, gan citās MAP jomās. Pie tam, vairāk nekā puse MAP lietu Latvijā ir ilgušas vairāk nekā 24 mēnešus.	Kaut gan Latvija ir veikusi darbības, lai palielinātu darbinieku skaitu, kas atbildīgi par MAP lietām, Latvija ir saņēmusi pozitīvas atsauksmes no citiem OECD MAP Foruma delegātiem un Latvija ir sniegusi detalizētus skaidrojumus, kādēļ MAP lietas ir ilgušas vairāk nekā 24 mēnešus un kādēļ kopējais MAP lietu skaits ir palielinājies vairāk nekā četras reizes, Latvijai jāturpina monitorēt, vai resursi, kas paredzēti kompetentās iestādes funkcijai vēl joprojām ir pietiekami un tiek pienācīgi izmantoti, lai turpinātu pabeigt esošās un nākotnes MAP lietas vidēji 24 mēnešu laikā un lai spētu tikt galā ar pieaugošo MAP lietu skaitu.
Četras no 65 nodokļu konvencijām nesatur ne atrunu, kas ir ekvivalenta OECD Modeļkonvencijas 25. panta otrās daļas otrajam teikumam ²⁹ , ne abas alternatīvās atrunas, kas ierobežo laika periodu, kurā veiktās nodokļu korekcijas var būt saskaņā ar OECD Modeļkonvencijas 9. panta pirmo daļu un 7. panta otro daļu.	Nodokļu konvencijai, kas nesatur OECD Modeļkonvencijas 25. panta otrās daļas otrā teikuma ekvivalentu vai abas alternatīvās atrunas, un kas šobrīd netiks modificēta, izmantojot Daudzpusējo konvenciju nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas novēršanas pasākumu ieviešanai attiecībā uz nodokļu konvencijām, Latvijai jāturpina diskusijas, lai nodrošinātu nepieciešamās atrunas iekļaušanu vai gatavību pieņemt iekļaut abas alternatīvās atrunas.

Rekomendācijas tika apstiprinātas ar Latvijas ziņojuma apstiprināšanu par BEPS 14. standartu ieviešanu.

Nākamais Latvijas novērtējums par BEPS 14. standartu novērtēšanu notiks pēc 4 gadiem (prognozēts 2029. gadā), kurā cita starpā tiks izvērtēts, vai Latvija ir veikusi darbības, lai izpildītu OECD izvirzītās rekomendācijas.

VID veiktie pasākumi:

- Sadarbībā ar Finanšu ministriju atjaunoja OECD mājaslapā publicēto Latvijas strīdu risināšanas profilu (*Latvia Dispute Resolution Profile*), kurā ir apkopota informācija par Latvijas normatīvo regulējumu, prasībām un pieejamiem metodiskajiem materiāliem attiecībā uz savstarpējās saskaņošanas procedūrām par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu. Atjaunotais Latvijas strīdu risināšanas profils publicēts OECD mājaslapā 2024. gada 8. augustā. Atjaunošana veikta saistībā ar

²⁹ OECD Modeļkonvencijas 25. panta otrās daļas 2. teikums – Jebkura panāktā vienošanās ir jāievieš neatkarīgi no Līgumslēdzēju valstu nacionālajos tiesību aktos noteiktajiem laika ierobežojumiem.

- Latvijas dalību OECD Savstarpējās saskaņošanas procedūru Forumā.
- Sniedza informāciju OECD par nepieciešamajiem papildinājumiem Konsolidētajā apkopojumā par savstarpējās saskaņošanas procedūrām (*Consolidated Information on MAP*) (2024. gada 23. septembris–7. oktobris).
- Atjaunoja OECD mājaslapā publicēto Latvijas transfertcenu profilu (*Transfer Pricing Country Profile*), kurā ir iekļauta informācija par Latvijas normatīvo regulējumu, prasībām un pieejamiem metodiskajiem materiāliem attiecībā uz transfertcenu jomu. Atjaunotais Latvijas transfertcenu profils publicēts OECD mājaslapā 2025. gada jūlijā. Atjaunošana veikta saistībā ar Latvijas dalību OECD 6. darba grupā par daudznacionālo uzņēmumu aplikšanu ar nodokļiem.
- OECD 6. darba grupas par daudznacionālo uzņēmumu aplikšanu ar nodokļiem (*Working party No.6 on the Taxation of Multinational Enterprises*) ietvaros 2025. gada sākumā izvirzīja diskusijām divus praktiskus piemērus transfertcenu jomā. Viens piemērs saistīts ar savstarpējās saskaņošanas procedūras par nodokļu dubultās uzlikšanas novēršanu lietu, kur notikusi peļņas novirzīšana uz māsas uzņēmumu, tādējādi sedzot māsas uzņēmuma zaudējumus. Otra lieta saistīta ar atlīdzības noteikšanas jautājumiem par nemateriālā īpašuma nodošanu meitas uzņēmumam.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Finanšu tirgus komitejas galvenais kopsaucējs un mērķis ir panākt videi draudzīgu finanšu projektu kritēriju atrašanu, kritēriju veidošanu un globālu standartu ieviešanu finanšu sektorā, un īpaši finanšu aktīvu pārvaldības jomā, kā arī, meklēt virzienus mākslīgā intelekta (AI) izmantošanai finansēs, ņemot vērā to, ka pēdējos gados ir strauji pieaugusi AI izmantošana finansēs, un tas var sniegt nozīmīgus ieguvumus tirgus dalībniekiem un uzlabot klientu pakalpojumu saņemšanas pieredzi. Tajā pašā laikā mākslīgais intelekts finanšu jomā varētu arī pastiprināt esošos riskus finanšu tirgos un radīt jaunus. Šajā komitejā ir analizētas dažādas regulatīvās pieejas mākslīgā intelekta izmantošanai finansēs OECD un ārpus OECD jurisdikcijās, pamatojoties uz Aptauju par regulējošām pieejām mākslīgā intelekta jomā finansēs. Otrs aktuālais jautājumu loks, ir saistīts ar nepieciešamību panākt, ka finanšu tirgiem ir skaidra informācija un uzticami rādītāji, lai veidotu un sniegtu informāciju par ieguldījumiem un finansēšanas lēmumiem saistībā ar klimatu. Šajā komitejā tika diskutētas galvenās problēmas un iespējas, kas saistītas ar metrikas pārskatāmību, specifiku un integritāti, lai atbalstītu finanšu iestāžu virzību uz nulles neto emisiju saistību izpildi. Diskusija balstīta uz metrikas novērtējumiem, kas pētījuma dokumentos ietverts dažādos ietvaros, tika diskutēts par to, kas ir kopīgās tēmas un kādas ir pastāvošās nepilnības, kā arī ierobežojumi pamatā esošajos, vai neesošajos normatīvajos regulējumos, kā arī apstākļus, kas var kavēt finanšu iestāžu spēju apzināt un atklāt pareizo metriku progresu sasniegšanai virzībā uz nulles neto emisijām. Komiteja norādīja, ka ir jāturpina centieni izstrādāt stabilus rādītājus un stimulēt uzlabotu datu apmaiņu, kā arī stiprināt starptautisko sadarbību, lai samazinātu sadrumstalotību un nodrošinātu turpmāku metrikas un pamatā esošo metodoloģiju darbības jomu. Tika iezīmēti daudzi perspektīvi darbības virzieni, par kuriem ir jāturpina vienoties pārstāvētajām dalībvalstīm. Latvija sniedza viedokli jautājumā par finanšu atvērtības nozīmi, kā arī mākslīgā intelekta potenciāla palielināšanu finanšu pakalpojumu sfērā, lai nodrošinātu drošus, konkurētspējīgus un pieejamus pakalpojumus, kā arī par nepieciešamību turpināt darbu pie finanšu tirgus ilgtspējīgas stratēģijas.

- *2025 Global Insurance Statistics: Qualitative questionnaire;*
- *Questionnaire on Protecting Consumers from Financial Scams and Frauds;*
- *2025 OECD Global Pension Statistics: Qualitative questionnaire ;*
- *OECD fast-track data collection: preliminary 2024 insurance statistics;*
- *OECD/IOPS/WB fast-track data collection: preliminary 2024 pension statistics by type of financing vehicle;*
- *OECD Annual survey on financial incentives for retirement savings - 2024 update.*

ESAO ieteikums: Paaugstināt otrā līmeņa pensiju fondu ieguldījumu un koncentrācijas ierobežojumus viena emitenta aktīviem, nekustamajam īpašumam un privātajiem ieguldījumu fondiem, vienlaikus nodrošinot atbilstošus riska pārvaldības procesus.

Nesen veiktie grozījumi Valsts fondēto pensiju likumā ir vērsti uz to, lai stiprinātu aizsardzības pasākumus, kas saistīti ar ieguldījumiem alternatīvajos ieguldījumu fondos (AIF), jo īpaši tajos, kas ir reģistrēti, bet nav licencēti. Šīs izmaiņas bija nepieciešamas, lai uzlabotu pensiju fondu pārvaldnieku prudenciālo regulējumu un nodrošinātu pensiju plānu dalībnieku lielāku aizsardzību, ņemot vērā augstākos riskus, kas parasti saistīti ar AIF.

Ņemot vērā AIF daudzveidīgās un bieži vien sarežģītās ieguldījumu stratēģijas, to pārvaldnieku atšķirīgo pieredzi un dažādos regulatīvās uzraudzības līmeņus, grozījumi ievieš jaunu pienākumu pensiju aktīvu pārvaldniekiem. Konkrēti, ja pensiju plāna ieguldījumu politika ietver ieguldījumus AIF — neatkarīgi no tā, vai tie ir licencēti vai tikai reģistrēti —, aktīvu pārvaldniekam ir jāveic šādas darbības:

- Novērtēt AIF pārvaldnieka riska pārvaldības un interešu konfliktu mazināšanas sistēmas;
- Nodrošināt, ka AIF pārvaldnieks rīkojas ieguldītāju interesēs gan sākotnējā ieguldījuma veikšanas laikā, gan attiecībā uz jebkādam turpmākām ieguldījumu saistībām.
- Šo grozījumu galvenais mērķis ir stiprināt pensiju fondu uzticību AIF pareizai pārvaldībai. Ieviešot mērķtiecīgas uzticamības pārbaudes saistības, tiesiskais regulējums nodrošina, ka pensiju aktīvu pārvaldnieki aktīvi piedalās AIF pārvaldnieku pārvaldības standartu un darbības integritātes novērtēšanā, jo īpaši gadījumos, kad oficiālā regulatīvā uzraudzība ir ierobežota.
- Būtībā grozījumi cenšas uzlabot riska kontroli, pārredzamību un atbildību ilgtermiņa pensiju aktīvu pārvaldībā, vienlaikus veicinot drošāku un uzticamāku vidi sadarbībai ar augstāka riska un mazāk regulētām ieguldījumu struktūrām.

Ekonomika

2024. un 2025. gadā tika nodrošināta dalība OECD Pusvadītāju Neformālajā Apmaiņas tīklā (angļu val. *OECD Semiconductor Informal Exchange Network*), kas izveidots, lai veicinātu sadarbību un informācijas apmaiņu par pusvadītāju nozares tirgu un politiku, kā arī nodrošinātu labāku izpratni par ražošanas kapacitātēm un atbalsta politiku. Šī formāta sanāksmēs tiek apspriesta labākā prakse un veicināta cieša starptautiska koordinācija, lai stiprinātu pusvadītāju vērtības ķēdes noturību un izvairītos no kaitīgiem blakusefektiem. Latvijas dalība OECD formāta tīklā sniedz iespēju apgūt labākās prakses, uzlabot izpratni

par pusvadītāju tirgu un veicināt ciešāku sadarbību starp valdībām, tādējādi stiprinot Latvijas pusvadītāju ekosistēmas attīstību un noturību.

Pārskata periodā tika nodrošināta dalība OECD rīkotajā pirmajā Patērētāju politikas komitejas ministru sanāsmē – “*Draft Declaration on Protecting and Empowering Consumers in the Digital and Green Transitions*” (turpmāk – Deklarācija) – Parīzē, 2024. gada 8.–9. oktobrī (piedalījās EM parlamentārais sekretārs Jurgis Miezainis un Iekšējā tirgus departamenta vecākā eksperte Santa Buša). Patērētāju politikas komitejas ministru sanāsmē tika diskutēts par izaicinājumiem, ar kuriem saskaras patērētāji zaļās un digitālās pārkārtošanās procesos, kā arī tika izcelti tie riski, kurus politikas veidotājiem būtu jāmazina. Noslēgumā šajā sanāsmē tikai pieņemta (apstiprināta) deklarācija patērētāju politikai, lai reaģētu uz šīm globālajām problēmām, kā arī apstiprināts, ka dalībvalstis atbalsta Globālā patērētāju foruma izveidi nākotnē.

Konkurences joma

Pārskata periodā noticis darbs ar septiņām rekomendācijām OECD Konkurences komitejas ietvaros, kur veikts arī koordinējošais darbs pozīcijas skaņošanā starp Latvijas iestādēm.

Rekomendācijas:

- Padomes ieteikums par dalībvalstu sadarbību iespējamā konkurences un tirdzniecības politikas konfliktu jomās, 1986. gada 23. oktobris [OECD/LEGAL/0228];
- Padomes ieteikums par efektīvu rīcību pret smagiem karteljiem, 2019. gada 2. jūlijs [OECD/LEGAL/0452];
- Padomes ieteikums par strukturālo nodalīšanu regulētajās nozarēs, 2001. gada 26. aprīlis, atjaunināts 2016. gada 23. februārī [OECD/LEGAL/0310];
- Padomes ieteikums par apvienošanās kontroli, 2005. gada 23. marts [OECD/LEGAL/0333];
- Padomes ieteikums par konkurences novērtēšanu, 2019. gada 11. decembris [OECD/LEGAL/0455];
- Padomes ieteikums par konkurences neitralitāti, 2021. gada 31. maijs [OECD/LEGAL/0462];
- Padomes ieteikums par caurspīdīgumu un procesuālo taisnīgumu konkurences tiesību piemērošanā, 2021. gada 6. oktobris [OECD/LEGAL/0465].

Finanšu pratība

Pārskata periodā notika dalība un Latvijas prezentācija pieredzes apmaiņā par finanšu izglītības iekļaušanu pamatizglītībā Latvijā (Bali, 2025. gada novembris, OECD/INFE TC meeting).

Iekšlietas

2025. gada 11. aprīlī Valsts policijas GKRP amatpersonas piedalījās Tieslietu akadēmijas sadarbībā ar Valsts policijas koledžas Izmeklētāju mācību centru organizētajā mācību

seminārā “OECD Konvencijas piemērošanas aktuālie jautājumi”.

2025. gada 10. jūnijā Valsts policijas GKRP ENAP amatpersonas piedalījās OECD un Patentu valdes tiešsaistes sanāksmē par intelektuālā īpašuma aizsardzības sistēmas uzlabošanu Latvijā.

2025. gada 11. jūlijā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvis piedalījās OECD Augsta līmeņa riska foruma rīkotajā vebinārā “Jaunie ģeoinženierijas riski”, kurā tika apskatīti jaunākās ģeoinženierijas un jauno tehnoloģiju attīstības tendences, kas ietekmē kritisko risku vidi, kā arī tika diskutēts par pārvaldības nepilnībām gatavībā uz šiem riskiem reaģēt.

Klimats

OECD Rīgā organizētajā mežsaimniecības nākotnei veltītā semināra ietvaros 2024. gada maijā Klimata politikas departamenta darbinieki tikās ar OECD Klimata, bioloģiskās daudzveidības un ūdens departamenta vadītāju *Walid Oueslati* un vecāko ekonomisti *Elisa Lanzi*.

Gatavojamies LV 2019.g. Vides raksturlielumu pārskata (*Environmental Performance Review (EPR)*) starpziņojumam, lai prezentētu tā rekomendāciju ieviešanu. Tas varētu notikt Vides snieguma darba grupas (WPEP) šī gada oktobra vai nākamā gada marta sanāksmē.

Notiek gatavošanās CBC un EPOC komiteju kopīgajai ministru līmeņa sanāksmei 2027. gada pirmajā pusē.

2025. gada 3.–4. aprīlī Līga Skrebe (Finanšu plānošanas un uzraudzības departamenta direktore) kopā ar FM pārstāvjiem piedalījās OECD rīkotajā Parīzes Zaļā budžeta plānošanas sadarbības organizācijas 11. gadskārtējā sanāksmē (*OECD Paris Collaborative on Green Budgeting*). Sanāksmes ietvaros tika sniegta info no OECD puses par jaunu analītisku instrumentu/ rīku, kas tiek izstrādāts OECD un kas palīdzēs valstīm veikt klimata pārmaiņu ilgtermiņa fiskālo aprēķinu. Proti, ekstrēmo laikapstākļu pieaugums rada arī zaudējumus budžetā un tam ir arī fiskāla ietekme. Attiecīgi valstīm ir jārod risinājums apzināt potenciālos ekstrēmos riskus, to ietekmi, finansiālos zaudējumus, radot vidi, kas veicina pielāgošanos, riska samazināšanu un finansiālo noturību. Vairākas dalībvalstis dalījās ar savu pieredzi ekstrēmo dabas katastrofu apzināšanā un zaudējumu un risku aprēķinā. Zaļā budžeta veidošana un zaļā valsts finanšu pārvaldība ir strauji attīstījusies kopš 2017. gada, un Parīzes Zaļā budžeta veidošanas sadarbības projekts ir nodrošinājis iespēju dalīties ar valstu pieredzi un izaicinājumiem. Latvija zaļā budžeta principa ieviešana ir uzsākta pakāpeniski, kā instrumentu izvēloties zaļā budžeta marķēšanu un ieviešot to pakāpeniski. Sākotnēji ir izstrādāti metodoloģijas pamatprincipi un ir veikts marķēšanas novērtējums FM iepriekšējā gada (2023. gada) izdevumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 18. jūnija Regulas (ES) 2020/852 par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai (turpmāk – Taksonomijas regula) 10., 11., 12., 13., 14., 15. pantā noteiktajām darbībām, izņemot tehniskajiem pārbaudes kritērijiem, vēlākā stadijā precizējot metodoloģiju un paplašinot marķētā valsts pamatbudžeta tvērumu. Pēc metodoloģijas apstiprināšanas FM veiks novērtējumu kārtējā gadā par iepriekšējo gadu un iekļaus “Klimata deklarācijā”, kas tiks pievienota nākamā gada Likumam par valsts budžetu kārtējam gadam un vidēja termiņa budžeta ietvaru. Novērtējuma metodoloģija plānots

apstiprināt līdz 2026. gada 1. janvārim. Līdz tam laikam novērtējums tiks veikts aprobācijas kārtībā atsevišķām valsts budžeta programmām un tiek iekļauts šajā deklarācijā. Šī procesa īstenošanā FM ir paredzama vadošā, bet KEM un VARAM konsultatīvā loma.

Nodarbinātības un sociālā politika

2024. gada 24. maijā ar semināru Rīgā un publikāciju³⁰ tika pabeigts projekts Nodarbinātības valsts aģentūras digitālo sistēmu modernizēšanai. Tā ietvaros veikts Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) digitālo sistēmu novērtējums, kura veikšanai OECD piesaistīja Somijas IT kompāniju, kas sniedza neatkarīgus un vērtīgus ieteikumus, kā arī kopumā noderīgu vērtējumu par IT sistēmu uzturēšanas pakalpojumiem Latvijā. Augstu novērtējams arī tas, ka OECD projektā piesaistīja dažādu valstu ministriju un institūciju, piemēram, arī Vācijas, Francijas un Luksemburgas ekspertus, līdz ar to Latvijas institūcijas saņēma noderīgu tehnisko ekspertīzi un vērtīgus padomus. Papildus tika savietoti liela apmēra administratīvie dati, lai vērtētu NVA klientu ceļu līdz darba tirgum un ko tajā varētu uzlabot, gūtas atziņas gan attiecībā uz bezdarbnieku situācijas un NVA prasmju profilēšanas rīku pilnveidi.

Projektā sniegtie ieteikumi un vērtējumi jau tiek izmantoti NVA praktiskajā darbā un attīstībā, proti, balstoties uz minētajiem ieteikumiem, šobrīd īstenotā Eiropas Savienības Sociālā fonda Plus līdzfinansētā projekta „Nodarbinātības valsts aģentūras veikspējas stiprināšana” ietvaros notiek “Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmas” pilnveidošana un tā publiskās daļas CV un vakanču portāla ievērojama modernizācija, pārveidojot to par ērtu un intuitīvi lietojamu platformu e-karjera.

Ņemot vērā OECD izteiktās rekomendācijas un iestrādes par NVA klientu profilēšanas sistēmas pilnveidi un digitalizāciju, NVA turpina darbu pie potenciālā risinājuma izpēti, tuvākajā laikā plānota pieredzes apmaiņa ar Nīderlandes nodarbinātības dienestu par tā izmantoto pieeju klientu profilēšanā, kā arī NVA sadarbībā ar Valsts Kancelejas Analītiskās dienestu īsteno projektā “Regresijas modeļa izveide un klāsteranalīze segmentācijas algoritma izveidošanai, reģistrēto bezdarbnieku profilēšanai”. Tāpat, ņemot vērā OECD rekomendācijas datu noliktavas un analīzes rīka izstrādei NVA statistikas datu uzkrāšanai un analīzei, tuvākajā laikā plānots izstrādāt datu noliktavas un analīzes rīku risinājumu.

OECD pētījumu rezultāti un labākā prakse dzimumu līdztiesības jomā ņemti vērā izstrādājot “Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanas plānu 2024.–2027.gadam” (apstiprināts ar Ministru kabineta 18.06.2024. rīkojumu Nr.500).

OECD īsteno pasākumus, palīdzot dalībvalstīm mazināt vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības, kas OECD Eiropas Savienības dalībvalstīm ir būtiski darba samaksas pārredzamības direktīvas³¹ ieviešanā.

Lai sagatavotu priekšlikumus nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem bezpajumtniecības problēmas mazināšanai un risinātu bezpajumtniecības jautājumu, Labklājības ministrija plāno veikt tiesiskā un saturiskā ietvara izpēti, un sagatavot priekšlikumus

³⁰ *Modernising Latvia's Public Employment Service through Digitalisation, Connecting People with Jobs*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/07e830f5-en>

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/970 (2023. gada 10. maijs) par to, lai ar darba samaksas pārredzamības un izpildes mehānismu stiprinātu to, kā tiek piemērots princips par vienādu darba samaksu vīriešiem un sievietēm par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu (Dokuments attiecas uz EEZ)

nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem bezpajumtniecības problēmas mazināšanai. Problēmjaudātājumu risināšanā tiek izmantota arī OECD izstrādātie instrumentāriji (*OECD Monitoring Framework* un *The OECD Toolkit to Combat Homelessness*), kā arī izvērtētas citu valstu pieejas bezpajumtniecības uzskaitē un labākā prakse, ko apkopojis OECD.

Veselība

Latvija aktīvi iesaistās OECD iniciatīvās, izmantojot izstrādātās rekomendācijas un analītiskos materiālus sabiedrības veselības politikas pilnveidē. OECD labākās prakses apmaiņas, rekomendāciju un to ieviešanas Latvijā ietvaros ir īstenotas šādas aktivitātes:

- Nodrošināti dati OECD/European Commission publikācijai “*Health at a Glance: Europe 2024*”. 2025. gadā februārī nodrošināta 2023. gada datu apkopošana un iesniegšana OECD/Eurostat/PVO kopīgajai anketai par nefinanšu veselības aprūpes statistiku “*OECD/Eurostat/WHO-Europe Joint Questionnaire on Non-Monetary Health Care Statistics*” un “*OECD Health Data Questionnaire*”, 2025. gadā martā nodrošināta 2023. gada datu apkopošana un iesniegšana OECD par veselības statistikas datiem reģionu griezumā. Apkopošanas rezultātā iegūtie indikatori 2025. gada jūlijā ir publicēti *OECD Data Explorer* un tiks publicēti “*Health at a Glance 2025*”.
- 2024. gada decembrī–2025. gada martā nodrošināta OECD HCQO (*Healthcare Quality and Outcomes*) 2024.–2025. gada datu apkopošana un iesniegšana OECD. Apkopošanas rezultātā iegūtie indikatori 2025. gada jūlijā ir publicēti *OECD Data Explorer* un tiks publicēti “*Health at a Glance 2025*”. SPKC pārstāvji ir iesaistījušies OECD HCQO tematiskajās ekspertu grupās: Pacientu ziņoto mērījumu ekspertu grupā, Vēža indikatoru ekspertu grupā, Integrētā ilgtermiņa aprūpes ekspertu darba grupā. Darba grupu ietvarā tiek nodrošināta arī datu apkopošana un iesniegšana rādītāju pilotēšanai. Tika nodrošināta arī dažādu OECD aptaujas anketu aizpildīšana, kā rezultātā OECD ir sagatavojuši un publicējuši ziņojumus (piemēram, OECD 2025. gada 28. marta ziņojums *The Economics of Diagnostic Safety*).
- Latvija aktīvi piedalās OECD Darba grupas farmācijas un medicīnisko ierīču jautājumos darbā, kur tiek apspriesti aktuāli politikas virzieni, dalībvalstu pieredze un starptautiskās iniciatīvas. OECD rekomendācijas tiek izmantotas, lai stiprinātu veselības tehnoloģiju novērtēšanas kapacitāti, uzlabotu zāļu cenu caurspīdīgumu, veicinātu piekļuvi inovatīvām terapijām un stiprinātu piegādes ķēžu drošību. Latvija seko līdzi Eiropas Komisijas iniciatīvām un pielāgo starptautiskās labās prakses elementus nacionālajam kontekstam, veicinot efektīvāku un ilgtspējīgāku veselības aprūpes sistēmu.
- OECD publicētie dokumenti tiek plaši izmantoti kā labās prakses piemēri, situācijas un ietekmes novērtējumi, izstrādājot un ieviešot intervences gan kā labo piemēru, gan arī kā uz pierādījumiem balstītu informāciju argumentācijai.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšana

SPRK strādās ar OECD SPRK otra progresā ziņojuma rekomendācijām, kas pamatojas uz īpašu ekonomisko regulatoru attīstības vērtēšanas metodiku. Vienlaikus OECD aicina rekomendācijas vērtēt un piemērot, ņemot vērā strauji mainīgo regulatoru vidi. Regulatoru neatkarības kontekstā SPRK ir jāseko, lai arī turpmāk tā darbība ir nodalīta no politikām.

Transports

OECD sagatavots pētījums “Reģionu pievilcības pārskatīšana Latgales reģionā, Latvijā”.

Tieslietas

Tieslietu ministrijas kompetences ietvaros notika darbs ar 2024. gada Ekonomikas pārskata rekomendācijām:

- Paplašināt Ekonomisko lietu tiesas pilnvaras, vienlaikus palielinot tās resursus;
- Palielināt ienākumu sliekšni, lai fiziskās personas varētu saņemt juridisko palīdzību. Samazināt maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas izmaksas, lai novērstu šķēršļus, ar kuriem saskaras parādnieki, vienlaikus atļūdzinot maksātnespējas administratoriem.

Lauksaimniecība un mežsaimniecība

Bioloģiskās daudzveidības indikators jau tiek pamazām iekļauts politikas ietekmes novērtēšanas rīkos Latvijā.

Meža nozarē Latvija sniedz savu pieredzi un skatījumu uz meža un saistīto nozaru ilgtspējas analīzi, lai vēlāk plānotie OECD ziņojumi un iespējamie juridiskie instrumenti būtu praktiski pielietojami

Statistika

CSP attīstības darbi dažādās statistikas jomās saskan un ņem vērā OECD labākās prakses, lai oficiālās statistikas sagatavošanā nodrošinātu salīdzināmību starp OECD dalībvalstīm.

VI OECD attiecības ar trešajām valstīm un organizācijām (ārējās attiecības)

Ārējās attiecības

Pārskata periodā turpinājās darbs organizācijas piecās reģionālajās programmās, kas aptver Eirāziju, Latīņameriku un Karību jūras reģiona valstis, Tuvos Austrumus un Ziemeļāfriku, Dienvidaustrumāziju un Dienvidaustrumeiropu.

Latvija aktīvi piedalījās OECD Globālo attiecību stratēģijas īstenošanā, akcentējot Latvijai svarīgus jautājumus kā globālā, tā reģionālā mērogā, tai skaitā OECD Eirāzijas konkurētspējas programmā, kas ietver Latvijai prioritārās Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstis. Kopš 2025. gada februāra vēstnieks Andris Pelšs ieņem Eirāzijas konsultatīvās padomes vadītāja, bet kopš 2024. gada oktobra – OECD Ukrainas draugu grupas vadītāja amatu. Šajā kapacitātē vēstnieks vairākkārt uzstājies ar uzrunām OECD

Ārējo attiecību direktorāta rīkotās sanāksmēs, informējot par aktualitātēm Eirāzijas konkurētspējas programmā un uzsverot Latvijas nelokāmu atbalstu Austrumu Partnerības valstu reformām to sekmīgai integrācijai Eiropas Savienībā, kā arī OECD darbam ar Ukrainu. Pārskata periodā tika veikta arī brīvprātīgā iemaksa 25 000 EUR apmērā OECD Eirāzijas konkurētspējas programmas budžetā Moldovas ES integrācijas reformu atbalstam, savukārt, 57 000 EUR tika iemaksāti OECD Ukrainas valsts programmas budžetā, lai atbalstītu nepieciešamās reformas integrācijai ES un OECD standartu sasniegšanai.

Šogad OECD Ministru padomes sanāksmes centrā bija starptautiskās tirdzniecības tēma ar vadmotīvu: noturīgas, iekļaujošas un ilgtspējīgas labklājības veicināšana, uzsverot uz noteikumiem balstītas tirdzniecības, investīciju un inovāciju lomu. Ģeogrāfiskā tvērumā galvenā uzmanība šogad tika veltīta Latīņamerikas un Karību jūras reģionam, ņemot vērā, ka sanākumi vadīja Kostarika. Ministru padomes sanāksmē Latviju pārstāvēja ĀM parlamentārais sekretārs Artjoms Uršulskis, kas savā uzrunā OECD dalībvalstu sesijā par globālajām attiecībām akcentēja Latvijas līdzšinējo atbalstu Ukrainai tās reformu un rekonstrukcijas centienos un atbalstu OECD darbam ar Ukrainu un Eirāzijas konkurētspējas programmu, vienlaikus aicinot OECD padziļināt tās sadarbību ar Ukrainu.

Attīstības palīdzība

Turpinot 2024. gada 24. aprīlī Latvijas uzsāktu iestāšanās procesu OECD Attīstības palīdzības komitejā (turpmāk – DAC), Ārlietu ministrija pērnā gada septembrī iesniedza OECD Latvijas attīstības sadarbības politikas sistēmas memorandu, izklāstot tajā sistēmas iezīmes un politikas atbilstoši OECD DAC iestāšanās kritērijiem.

10. oktobrī ar vienbalsīgu DAC dalībvalstu lēmumu tika uzsākts Latvijas iestāšanās process un jau novembra beigās tika organizēta OECD Attīstības sadarbības direktorāta (DCD) vizīte Latvijā, kuras laikā eksperti tikās ar Ārlietu ministrijas, nozaru ministriju, Valsts kancelejas, Saeimas un citu valsts institūciju, kā arī pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, lai izvērtētu Latvijas sistēmas atbilstību DAC dalībvalsts statusam.

2025. gada 19.–21. februārī saistībā ar Latvijas dalības izvērtēšanu norisinājās Latvijas delegācijas vizīte OECD, kuras laikā DCD prezentēja Latvijas sistēmas izvērtējuma ziņojumu, apliecinot tās atbilstību DAC iestāšanās kritērijiem. Jāatzīmē, ka pamatojoties uz šo DCD ekspertu veidoto Latvijas izvērtējumu, Ārlietu ministrija jau uzsākusi uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas pilnveides procesu.

2025. gada 19. martā Latvija kļuva par DAC dalībnieci un pievienojās DAC juridiskajiem instrumentiem, tādējādi apņēmoties pilnveidot valsts attīstības sadarbības politikas pārvaldību.

Kandidātvalsts statuss un iestāšanās DAC ne tikai sekmējis Latvijas dziļāku integrāciju OECD, bet arī veicinājis tās starptautisko redzamību, piemēram:

- 2024. gada oktobra sākumā notika DAC priekšsēdētāja Karstena Staūra (*Carsten Staur*) vizīte Latvijā, uzstājoties ar uzrunu konferences “Latvijas attīstības sadarbībai 25” atklāšanā un tiekoties ar Ārlietu ministrijas, valsts institūciju pārstāvjiem un pilsonisko sabiedrību.
- 2025. gada 2.–3. aprīlī Latvija tika uzaicināta DCD rīkotajā seminārā Horvātijā dalīties pieredzē par oficiālās attīstības palīdzības (OAP) ziņošanu, attīstības sadarbības politikas sistēmas pārvaldību un stratēģisko plānošanu.

- Notikušas vairākas iepazīšanās sesijas ar DAC apakšstruktūru *DAC CoP on Civil Society, GenderNET* un *EnviroNET* pārstāvjiem, iepazīstinot OECD sekretariātu ar Latvijas attīstības sadarbības sistēmisko ietvaru un prioritātēm.

Publiskā pārvaldība

2024. gada septembrī, OECD vadītā pieredzes apmaiņā, Inovācijas laboratoriju apmeklēja Rumānijas Inovācijas laboratorijas delegācija. Kopīgās darbnīcās tika veikta laboratoriju attīstības un ilgtspējas pieredzes apmaiņa.

2024. gada 12.-14. decembrī notika Valsts kancelejas koordinēta Latvijas augsta līmeņa delegācijas dalība OECD rīkotajā Ukrainas vecāko amatpersonu pieredzes apmaiņas pasākumā.

Atbildīga uzņēmējdarbība

2024. gada 26.–28. novembrī Latvijas nacionālā kontaktpunkta pārstāvji, pēc OECD sekretariāta uzaicinājuma, kopā ar Nīderlandes nacionālā kontaktpunkta pārstāvjiem piedalījās Izraēlas nacionālā kontaktpunkta atbildīgai uzņēmējdarbībai salīdzinošajā izvērtējumā (*peer review*). Salīdzinošajā izvērtējumā Latvijas un Nīderlandes kontaktpunktu pārstāvji kopā ar OECD sekretariāta ekspertu izvaicāja Izraēlas kontaktpunktu par tā institucionālo uzbūvi un aktivitātēm saskaņā ar OECD tiesību instrumentiem, kā arī tikās ar ieinteresēto pušu organizācijām – uzņēmējiem, arodbiedrībām, pilsonisko sabiedrību un valsts amatpersonām, kuru darba pienākumi skar atbildīgas uzņēmējdarbības jautājumus.

2025. gada 22. maijā Latvijas nacionālais kontaktpunkts organizēja Baltijas valstu un Ziemeļvalstu (NB8) OECD nacionālo kontaktpunktu atbildīgai uzņēmējdarbībai ikgadējo sanāksmi. Nacionālo kontaktpunktu pārstāvji dalījās pieredzē un aktualitātēs atbildīgas uzņēmējdarbības jomā, kā arī pārrunāja galvenos izaicinājumus un plānus turpmākai sadarbībai.

Finanšu pratība

OECD/INFE tiek pārstāvētas arī trešās valstis. Sadarbība notiek *Technical Committee* ietvaros.

Migrācija

PMLP katru gadu sniedz informāciju saistībā ar Latvijas sniegto attīstības palīdzību pēc OECD komitejas pieprasījuma. Tāpat PMLP sniedz informāciju par iestāžu īstenotajiem divpusējiem un daudzpusējiem projektiem un aktivitātēm, kā arī par iestāžu izmaksām, Latvijā uzņemot un sniedzot atbalstu patvēruma meklētājiem, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, kā arī par iemaksām starptautiskajās organizācijās.

Finanšu politika

Saskaņā ar 1988. gada 25. janvāra Konvenciju par savstarpēju administratīvu palīdzību nodokļu jomā un 2005. gada 3. oktobra Latvijas Republikas valdības un Azerbaidžānas Republikas valdības konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem 2025. gada 16. janvārī ir parakstīts Saprāšanās memorands starp Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienestu un

Azerbaidžānas Republikas Ekonomikas ministriju par informācijas apmaiņu un palīdzību nodokļu prasījumu piedziņā.

Latvija katru gadu apmainās ar automātisko informāciju ar OECD valstīm (*Country Reporting Standard - CRS, Country-by-Country Reporting - CbCr*, ienākumu dati ar valstīm, ar kurām noslēgti kompetento iestāžu līgumi), kā arī tiešo un netiešo nodokļu jomā pēc pieprasījuma.

Sociālie jautājumi

2025. gada 14. februārī notikušajā OECD Sociālo lietu ministru sanāksmē piedalījās Ukrainas sociālās politikas ministres vietniece Irina Postolovska. Sanāksmes laikā parakstītais Labklājības ministrijas un Ukrainas Sociālās politikas ministrijas sadarbības memorands paredz sadarbību, arī ieviešot Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Ukrainas Valsts programmas aktivitātes.

OECD Migrācijas darba grupas dienaskārtībā ir atbalsta pasākumi Ukrainas civiliedzīvotājiem. Situācijas monitoringam OECD sadarbojas ar citām starptautiskajām institūcijām. Darba grupas sanāksmēs kopš 2022. gada atsevišķa sesija tiek veltīta OECD darbam Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam un dalībvalstis sniedz informāciju par aktuālo situāciju, atbalsta pasākumiem un izaicinājumiem. Vienlaikus jāatzīmē, ka Ukrainas situācijas aktualitāti OECD valstis vērtē dažādās svarīguma pakāpēs, tāpēc svarīgi turpināt aktualizēt šo jautājumu un novērst situācijas, kad ir novērojami mēģinājumi Ukrainas situācijas aktualitāti mazināt.

VII Latvijas ekspertu iesaiste OECD darbā

Statistika

CSP ir atbildīga par Latvijas interešu pārstāvēšanu OECD Statistikas un statistikas politikas komitejā. OECD Statistikas direktorāts ir viens no svarīgākajiem CSP starptautiskās sadarbības partneriem, un CSP, definējot tās attīstības virzienus, ņem vērā OECD darba prioritātes.

CSP eksperte kopš 2022. gada ievēlēta OECD Tūrisma statistikas darba grupas birojā, sniedzot ieguldījumu darba grupas sanāksmes sagatavošanā. CSP deleģējusi pārstāvi dalībai jaunizveidotajā OECD darba grupā par labklājības statistiku, lai sniegtu ieguldījumu daudzdimensionālu labklājības mērījumu izstrādē.

Ekonomika

2024. un 2025. gadā Latvijas pārstāvji piedalījušies divās OECD Tūrisma komitejas sanāksmēs. Sanāksmju laika dalībvalstis dalījās pieredzē ar mākslīgā intelekta izmantošanu nozarē, tās noturības stiprināšanu, datu vākšanu, apkopošanu un analīzi, kā arī videi draudzīga tūrisma attīstību.

Ekonomikas ministrijas pārstāvji aktīvi piedalās OECD Ekonomikas attīstības un pārskatu analīzes komitejas (*Economic Development and Review Committee* jeb *EDRC*) sanāksmēs. Latvija ir noteikta par vērtētājvalsti Igaunijai un Izraēlai. Bez augstāk minētām valstīm Latvija regulāri vērtē arī citas valstis, kas ir globālie spēlētāji (ASV, Apvienotā Karaliste, Japāna, Ķīna), Latvijas galvenie ārējās tirdzniecības un investīciju partneri (Igaunija, Lietuva, Skandināvijas valstis, Polija, Vācija), kā arī citas ES dalībvalstis, kuru OECD

Ekonomikas pārskatos ir analizētas Ekonomikas ministriju interesējošas tēmas (ārējā tirdzniecība, investīcijas, uzņēmējdarbības attīstība, cilvēkkapitāla attīstība u.tml.). Periodā no 2024. gada jūlija līdz 2025. gada jūlijam Latvija sagatavoja un prezentēja vērtējumu OECD EDRC komitejā par Apvienoto Karalisti, Lietuvu, Īriju, Izraēlu, Somiju, Vāciju, Zviedriju, ES un Eirozonu. OECD Ekonomikas pārskatu par citām valstīm analīze ļauj Latvijai iepazīties ar šo valstu labās prakses piemēriem, salīdzināt Latvijas sniegumu dažādos rādītājos ar šīm valstīm, kā arī dalīties ar Latvijas labās prakses piemēriem.

Pārskata periodā notika dalība OECD Patērētāju politikas komitejas ministru sanāksmē. Deklarācijas mērķis ir likt akcentu uz digitālo tirgu attīstību, zaļās pārkārtošanās izaicinājumiem un riskiem, ar ko patērētāji saskaras digitālajā vidē, meklējot iespējas risināt komersantu izaicinājumus ilgtspējas jomā, tostarp stiprinot patērētāju tiesības un to aizsardzību.

Latvijas paustajā nostājā tika iezīmēti tādi aspekti kā:

- Digitālās pārejas kontekstā – problēmu pamatā, mūsuprāt, ir zināšanu un spēju asimetrija starp patērētājiem un citiem ekonomikas dalībniekiem digitālajā vidē, līdz ar to pastāv vajadzība pēc visaptverošas digitālā patērētāja iedrošināšanas un informēšanas. Stingra likumdošanas ieviešanā neatrisina šīs problēmas, jo protekcionisms nevar būt kā risinājums, tā kā stingrs regulējums noved pie jomas pārregulācijas, kas risina vakardienas izaicinājumus.
- Preču drošuma kontekstā – starptautiskā līmenī nedrošu preču uzraudzību ir grūti veikt, tas būtu jāuzlabo. Par litija jonu bateriju jautājumu vajadzētu būt horizontālam regulējumam, jāpievērš uzmanība tiešo izmaksu efektivitātei un vispārējai jomas harmonizācijai.
- Zaļās pārejas kontekstā – Latvija atbalsta ES centienus novērst pēc iespējas vairāk šķēršļu, lai nodrošinātu, ka patērētāji tiek ieguldīti zaļajā pārejā, vienlaikus iestājoties par efektīviem, vienkāršiem un skaidriem risinājumiem, kas nerada jaunu administratīvo slogu uzņēmumiem. Latvija uzsver ražotāju ārkārtīgi svarīgo lomu, jo tos ir jāmotivē ražot drošas un ilgtspējīgas preces, kuras var atkārtoti remontēt visā to dzīves ciklā.

Kopumā Latvija norādīja, ka patērētāju politikai starp valstīm ir jāiet “roku rokā” un tieši OECD ir spēks un iespējas dot rekomendācijas, kā ierobežot šos riskus. Ir nepieciešams vairāk strādāt arī kapacitātes stiprināšanā, strādājot kopā, t.sk. ar starptautiskām organizācijām.

Konkurences padomes īstenotās aktivitātes

2024. gada decembra OECD Konkurences komitejas sesijā sniegta prezentācija par KP veikto pētījumu rezultātiem mazumtirdzniecības nozarē, t.sk. par cenu transmisijām un inflācijas ietekmi. Tāpat sniegta prezentācija par KP izmeklēšanas praksē piemērotajiem pierādījumu standartiem.

2025. gada jūnija sesijā OECD Konkurences komitejas sesijā sniegta prezentācija par KP pieeju konkurences iestāžu darbības ietekmes novērtēšanā, kā arī sniegta prezentācija par KP 2024. gada darbības rezultātiem rādītājiem un 2025. gada prioritātēm.

Notikusi KP daļēja iesaiste Vācijas un Izraēlas valstu ekonomiskajos pārskatos saistībā ar konkurences neitralitātes aspektiem.

Finanšu politika

Iesaistoties OECD Ekonomikas departamenta budžeta veidošanā, tika aizstāvētas Latvijas intereses izceļot Latvijai noderīgāko OECD procesu nozīmīgumu.

Aptaujātas Latvijas institūcijas un apkopots viedoklis par OECD pētījumu “*Foundations for Growth*” un izteikts Latvijas viedoklis WP1 sanāsmē, 2024. gada oktobrī.

Sniegts viedoklis par OECD publikāciju “Patēriņa nodokļa tendences 2024”.

Sniegti komentāri par:

- Vācijas novērtēšanu par BEPS 14. standartu ieviešanu (2024. gada 25. novembris);
- Dānijas novērtēšanu par BEPS 14. standartu ieviešanu (2025. gada 18. marts, 2025. gada 28. jūlijs);
- uzlabojumu veikšanu OECD dokumenta “Transfertcenu noteikšanas vadlīnijas daudznacionāliem komersantiem un nodokļu administrācijām” 7. nodaļā “Īpaši apsvērumi iekšgrupu pakalpojumiem” (Special Considerations for Intra-Group Services) (2025. gada 23. janvāris).

Tāpat komentāri sniegti OECD 6. darba grupas par daudznacionālo uzņēmumu aplikšanu ar nodokļiem ietvaros. Sniegti komentāri un viedoklis un atbalstīts OECD priekšlikums uzlabot dokumentu, padziļināti skaidrojot labuma testa piemērošanu precīzākai transfertcenu darījuma noteikšanai un darījuma cenas vērtēšanai, un sniedza praktiskus piemērus uzlabojumu nepieciešamības pamatojumam. Tika atbalstīts OECD priekšlikums papildināt 7. nodaļu ar skaidrojumu, kā precīzāk nošķirt uzņēmumu darbības, kas netiek uzskatītas par iekšgrupas pakalpojumu sniegšanu.

VID pārstāvji regulāri piedalījās OECD 6. darba grupas par daudznacionālo uzņēmumu aplikšanu ar nodokļiem un Savstarpējās saskaņošanas procedūru Foruma sēdēs.

Finanšu Ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta direktors Dainis Stikuts piedalās OECD rīkotajās EPC sanāsmēs, kas notika 2024. gada 21.–22. novembrī un 2025. gada 12.–13. maijā, Parīzē. Uz sanāsmēm regulāri tiek sagatavota informatīva vienlape par aktuālākajiem notikumiem Latvijas ekonomikā. Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta Makroekonomikas nodaļas vecākais eksperts Māris Katkovskis pārstāvēja Latviju OECD WP1 sanāsmē, 17.–18. oktobrī, Parīzē. Finanšu ministrijas Tautsaimniecības analīzes departamenta makroekonomikas nodaļas vadītāja vietnieks Aleksejs Jurša pārstāvēja Latviju OECD WP1 sanāsmē, 20.–21. martā, Parīzē.

Komitejās un darba grupās Latviju pārstāv:

Finanšu tirgus komiteja:

Delegācijas vadītāja: Aija Zitcere Finanšu ministrijas Finanšu tirgus politikas departamenta direktore;

Delegāti: Armands Pogulis – Latvijas Bankas Finanšu stabilitātes un makroprudenciālās politikas departamenta, Finanšu stabilitātes un analīzes nodaļas vadītājs;

Dina Buse – Finanšu ministrijas Finanšu tirgus politikas departamenta Kredītiestāžu un maksājumu pakalpojumu politikas nodaļas vadītāja - departamenta direktora vietniece.

Finanšu ilgtspējības darba grupa:

Delegācijas vadītājs: Guntis Puķītis – Finanšu tirgus politikas departamenta Kapitāla tirgus un apdrošināšanas politikas nodaļas vecākais eksperts;

Delegāti: Arnis Jankovskis – Latvijas Bankas Regulatīvo prasību analīzes un metodoloģijas vecākais eksperts Analīzes un metodoloģijas nodaļā.

Patērētāju finansiālās aizsardzības, izglītības un iekļautības darba grupa:

Aija Brikše - Latvijas Bankas Komunikācijas un finanšu pratības nodaļas vadītāja;

Zaiga Liepina – Patērētāju aizsardzības un uzraudzības centrs.

Didzis Bruklītis – Ekonomikas ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un ilgtspējīgas industrijas departaments.

Baiba Januma – Ekonomikas ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un ilgtspējīgas industrijas departaments.

Apdrošināšanas un pensiju darba grupa:

Imants Tiesnieks – Finanšu ministrijas Finanšu tirgus politikas departamenta Kapitāla tirgus un apdrošināšanas politikas nodaļas vadošais eksperts.

Evija Dundure – Latvijas Bankas Apdrošināšanas un pensiju uzraudzības departaments.

Izglītība

OECD Izglītības politikas komitejā (EDPC) turpinās darbs iestāšanās valstu – Argentīnas, Brazīlijas, Bulgārijas, Horvātijas, Peru un Rumānijas – tehniskajiem izvērtējumiem izglītībā. 2025. gada 10. aprīlī Latvija kā *Lead country* iesaistījās Bulgārijas tehniskajā izvērtējumā diskusijā par prasmju politiku. Diskusiju vadīja IZM valsts sekretāra vietnieks cilvēkkapitāla attīstības jautājumos Jānis Paiders. Latvija organizēja diskusiju par cilvēkkapitāla attīstības izaicinājumiem, koncentrējoties uz trim tēmām, kas ir īpaši aktuālas Latvijai un Bulgārijai:

- profesionālās un augstākās izglītības reformu veicināšana, nodrošinot elastīgas mācību iespējas;
- pieaugušo izglītības pārvaldības uzlabošana, tostarp izmantojot Individuālos mācību kontus;
- ietvaru izveide šķēršļu mazināšanai pieaugušo izglītībā.

Diskusijā Latvija dalījās ar īstenotajām reformām un labās prakses piemēriem, īpaši uzsverot kopīgos izaicinājumus un pasākumus, kurus Bulgārija varētu pārņemt, gūstot iedvesmu no Latvijas pieredzes.

Latvija, pēc OECD uzaicinājuma, piedalījās Bulgārijas noslēdzošajā pievienošanās OECD konferencē izglītības jomā, kas notika 2025. gada 17. jūnijā Sofijā. Konferencē piedalījās arī OECD Izglītības un prasmju direktorāta vadītājs Andreass Šleihers, Bulgārijas izglītības ministrs Krasimirs Valčevs, kā arī eksperti no Francijas, Norvēģijas un Polijas. Tiešsaistes uzrunā IZM Profesionālās un pieaugušo izglītības departamenta vecākā eksperte Jeļena Muhina iepazīstināja Bulgārijas pārstāvjus ar Latvijā ieviesto individuālo mācību kontu pieeju, kā arī ar Izglītības attīstības pamatnostādņu izstrādes procesu.

Klimats

Ilona Vilne (Ūdens resursu ilgtspējas departamenta vecākā eksperte) piedalījās Bioloģiskās daudzveidības, ūdens un ekosistēmu darba grupā (WPBWE).

Kristīne Kazerovska (Vides pārvaldības departamenta direktore) aktīvi darbojas Vides politikas komitejā un Ķīmikāliju un biotehnoloģiju (CBC) komitejā un virtuāli piedalījās komitejas šī gada 10.–12. jūlija sanāksmē.

2025. gada februārī Klimata politikas departamenta direktore Aiga Grasmāne piedalījās Vides politikas komitejas (EPOC) augstākā līmeņa sanāksmē. Tajā būtisks uzsvars bija uz jauno OECD vides apskata (*OECD Environmental Outlook*) projektu, kas veltīts tēmai par planētas trīskāršo krīzi, proti, klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības mazināšanās un piesārņojuma izraisītajiem izaicinājumiem. Galvenā uzmanība tiek pievērsta tam, kādā veidā šīs trīs problēmjomas ir savstarpēji saistītas un ka integrēts skatījums uz problēmu līdz šim nav bijis. Noteicoša loma šeit ir arī sociāli ekonomiskajiem aspektiem, kā demogrāfija, migrācija, izmaiņas ienākumos, tehnoloģiskais progress.

Klimata politikas departamenta eksperti piedalās Klimata pārmaiņu darba grupas (WPCC) sanāksmēs.

Finanšu bloka kolēģi seko Vides mērķu finanšu un investīciju darba grupas (WPFIEG) darbam.

KEM pārstāvji virtuāli piedalās Klimata pārmaiņu ekspertu grupas (*Climate Change Expert Group* (CCXG)) un neformālā tīkla *Friends of Climate* sanāksmēs. Īsumā: Darba grupā tiek izskatīti dažādi aktuālie jautājumi saistībā ar klimata pārmaiņām, gan pielāgošanās klimata pārmaiņām jautājumi, gan emisiju mazināšana, starptautiskie mērķi un indikatori mērķu novērtējumam.

Atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas departamenta vecākā eksperte Tatjana Alekse piedalījās EPOC Resursu produktivitātes un atkritumu darba grupas (WPRPW) sanāksmē 16.–18. jūnijā.

Finanšu pratība

Latvijas ekspertu (Latvijas Bankas) dalība šādās OECD/INFE darba grupās:

- *Standards, Implementation and Evaluation;*
- *Financial literacy and sustainable finance.*

Nodrošināta Latvijas dalība OECD/INFE koordinētajā *Global Money Week*, kas Latvijā tiek īstenota ar nosaukumu “Finanšu pratības nedēļa 2025”.

Sociālā politika

Labklājības ministrijas Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta direktora vietniece un Nodarbinātības, darba un sociālo lietu komitejas (turpmāk – ELSAC) priekšsēdētājas I. Zvīdriņas dalība OECD sanāksmēs un pasākumos pārstāvēt komiteju. Būtiskākie pasākumi:

- dalība un ELSAC piedāvājuma prezentēšanā OECD Budžeta komitejas sanāksmēs par Darba un budžeta programmu 2025. –2026. gadam (27.06.2024.);
- dalība kā goda viesim Latvijas rīkotajās pusdienās OECD Mazo valstu vēstniekiem, Parīzē lai iepazīstinātu ar ELSAC komitejas darbu (31.11.2024.);
- dalība OECD Padomē, lai prezentētu ELSAC darbu (27.01.2025.);
- dalība OECD Sociālo lietu ministru sanāksmē (14.02.2025.).

OECD Sociālās politikas darba grupas (WPSP) biroja pārstāvis Gundars Ignats piedalījās Dzimumu līdztiesības integrētās pieejas un pārvaldības darba grupā, kas notika 2024. gada 3. decembrī Stokholmā, lai prezentētu WPSP aktivitātes un pētījumus dzimumu līdztiesības jomā.

Transports

Satiksmes ministrijas Sabiedriskā transporta pakalpojumu departamenta direktore A. Novikova 2025. gada 21. – 23. maijā piedalījās Starptautiskā Transporta foruma ikgadējā samita ministru sesijā, kurā tika atbalstīti divi politikas rekomendāciju dokumenti par ceļu satiksmes drošības politiku un mākslīgā intelekta lietošanu transporta institūcijām. Deklarācijām ir ieteikuma raksturs attiecībā uz ITF dalībvalstīm.

Ārpus samita ministru darba kārtības pēc Polijas iniciatīvas tika sagatavots paziņojums par Krievijas uzsāktā agresīvā un nepamatotā kara Ukrainā ietekmi uz transporta politiku. Tā būtība ir atbalstīt politikas tendenču attīstību, taču pievērst uzmanību, ka karš kā būtisks graužošais faktors atstāj iespaidu uz transporta nozaru starptautisko sadarbību un izaugsmi. Paziņojumu atbalstīja 23 ITF dalībvalstis.

Latvija pārstāvēta OECD II līmeņa struktūrvienībā “Starptautiskais Transporta forums” (*International Transport Forum – ITF*) Transporta vadības darba grupā.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšana

SPRK ir aktīvs OECD Ekonomisko regulatoru tīkla (*OECD Network of Economic Regulators – NER*) biedrs. (Piemēram, š.g. 4. aprīļa NER sesijā SPRK moderēja sesiju “*Measuring the impact of regulators*”, kā arī piedalījās diskusijā par neatkarīgo regulatoru nozīmi tīklu infrastruktūras stiprināšanā.).

Publiskā pārvaldība

Latvija ir viena no valstīm, kas piedalās pilotprojektā OECD Iedzīvotāju līdzdalības barometra (*OECD Citizen Participation Barometer*) prototipa izstrādei. No OECD saņemtas vairākas apjomīgas anketas par sabiedrības līdzdalības, pilsoniskās sabiedrības, mediju politiku, preses un pulcēšanās brīvības jautājumiem. Valsts kanceleja sadarbībā ar TM, KM, NEPLP, IeM un UR sniedza datus par Latviju. 2025. gada septembrī plānota *Citizen Participation Barometer pilot* noslēguma sanāksme.

2025. gada martā Valsts kancelejas Inovācijas laboratorijas eksperts piedalījās OECD OPSI Inovācijas Paneļa (*Innovation Dashboard*) darba grupas prototipu testēšanas sesijās.

VARAM pārstāvis Sergejs Ņikitjuks piedalās Iedzīvotāju apmierinātības padomdevējas grupas (*TSI Citizen Satisfaction - Advisory Group*) darbā.

Tieslietas

WGB sanāksmes laikā tika skatīts Ukrainas progresa ziņojums par gatavību pievienoties OECD Pretkukuļošanas konvencijai.

Lauksaimniecība un mežsaimniecība

OECD sadarbībā ar Zemkopības ministriju un Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu “Silava” no 2025. gada 26. līdz 28. maijam Rīgā organizēja starptautisku ekspertu semināru

“Mežsaimniecība nākotnei: ieinteresēto pušu apvienošana klimata politikai un ilgtspējīgai izaugsmei”. Semināra mērķis bija analizēt meža nozīmi ekonomikā un ilgtspējīgā attīstībā, kā arī identificēt līdzsvarotu pieeju mežsaimniecības ekonomisko, sociālo un vides aspektu saskaņošanā. Semināra noslēgumā piedalījās arī Zemkopības ministrs. Seminārā gūtā pieredze un apkopotā informācija tiks izmantota OECD darbā un izplatīta visās komitejās, kuru kompetences jautājumi skar meža nozari.

Veselība

Veselības komitejai ir piecas II līmeņa struktūrvienības (zināmas arī kā apakškomitejas), četrās no tām piedalās Latvijas pārstāvji:

- 1) Darba grupa veselības statistikas jautājumos (*The Working Party on Health Statistics*) (Darba grupas dalībnieks – Slimību profilakses un kontroles centra Veselības statistikas nodaļas vadītājs Jānis Misiņš);
- 2) Darba grupa veselības aprūpes kvalitātes un rezultātu jautājumos (*The Working Party on Health Care Quality and Outcomes*) (Darba grupas dalībnieks – Slimību profilakses un kontroles centra Pētniecības un veselības statistikas departamenta direktore Jana Lepiksone);
- 3) Darba grupa pacientu ziņoto rādītāju aptauju iniciatīvai (*The Working Party for the Patient Reported Indicator Surveys (PaRIS)*) (Latvija nepiedalās);
- 4) Ekspertu grupa farmācijas un medicīnisko ierīču jautājumos (pārdēvēta par Darba grupu farmācijas un medicīnisko ierīču jautājumos) (*The Expert Group on Pharmaceuticals and Medical Devices (renamed as the Working Party on Pharmaceuticals and Medical Devices)*) (Darba grupas dalībnieks – Veselības ministrijas Farmācijas departamenta direktore Inese Kaupere);
- 5) Ekspertu grupa sabiedrības veselības ekonomikas jautājumos (EGEPH) (plānota EGEPH pārveide par jaunu OECD tīklu) (*The Expert Group on the Economics of Public Health (EGEPH) (planned the transformation of EGEPH into a new OECD network)*) (Darba grupas dalībnieks – Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta direktore Jana Feldmane).

Valsts kapitālsabiedrību pārvaldība

Valsts kanceleja nodrošina pārstāvību un prezentācijas Valsts kapitālsabiedrību un privatizācijas darba grupas sēdēs (pārskata periodā sanāksmes notika 2025. gada 19.-20. martā un 2024. gada 29. un 30. oktobrī). 2025. gada 20. marta sēdē prezentēts Rīgā notikušais pasākums OECD vadlīniju publisku personu kapitālsabiedrību pārvaldībai jaunās redakcijas atklāšanai.

Valsts kancelejas Pārresoru koordinācijas departamenta Valsts attīstības nodaļas vadītājs Vladislavs Vesperis pārskata periodā darbojās Valsts kapitālsabiedrību un privatizācijas darba grupas birojā.

VIII Latvijas amatpersonas, kas apstiprinātas vai turpina darbību OECD struktūrvienību, darba grupu vadībā

Ekonomikas ministrija

2023. gada decembra sesijā Konkurences padomes loceklis Kārlis Piģēns tika ievēlēts OECD Konkurences komitejas Birojā uz 2024. gadu. 2024. gada decembra sesijā K. Piģēns tika atkārtoti ievēlēts darbam Birojā uz 2025. gada termiņu, šoreiz atbilstoši jaunajam Konkurences komitejas regulējumam – vadītāja vietnieka pozīcijā.³²

Labklājības ministrija

Kopš 2022. gada janvāra Labklājības ministrijas pārstāve ELSAC, Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta direktora vietniece Ilze Zvīdriņa ir ELSAC komitejas priekšsēdētāja un vada biroja un komitejas sēdes.

Kopš 2024. gada janvāra OECD Sociālās politikas darba grupas biroja sastāvā ievēlēts Labklājības ministrijas Starptautiskās sadarbības un ES politikas departamenta vecākais eksperts Gundars Ignats.

Zemkopības ministrija

Nozares padomnieks Aivars Lapiņš turpina darbu Lauksaimniecības komitejas birojā.

³² Skat.: <https://oecdgroups.oecd.org/Bodies/ShowBodyView.aspx?BodyID=1673&Lang=en>